

Buletin lunar
al CNPF – luna
mai, 2016

Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare

2

Monitor al pieței financiare

Market

<http://www.capital.market.md> Nr.25 (646)
Miercuri, 22 iunie 2016

Preț: 6 lei

Interviu cu Alina Osoianu,
director executiv al Biroului
Național al Asigurătorilor
de Autovehicule din RM

4

Parlamentul a votat în a doua lectură pachetul legilor de integritate

Astfel, au fost aprobată proiectele legii privind Centrul național de integritate, privind declararea bunurilor și intereselor personale, dar și proiectele de modificare și completare a unor acte legislative.

Proiectele de lege prevăd transformarea Comisiei naționale de integritate în Centrul național de integritate, care va avea atribuții mai mari pentru verificarea integrității funcționarilor. Este vorba și despre reformarea radicală a sistemului de declarare a bunurilor și intereselor, reorganizarea structurii responsabile de verificarea proprietăților. Funcționarii vor fi obligați să declare nu doar bunurile, activele din țară și din străinătate, dar și ale rудelor până la gradul 4 de rudenie, precum și să informeze despre un posibil conflict de interese cu aceștia.

De asemenea, aceștia vor trebui să-și declare, pe lângă imobile, și acțiunile, cotele de business, terenurile și obiectele de artă și cultură, bijuteriile și cadourile mai scumpe de 20 de mii de lei. Va fi instituită funcția de inspector pentru integritate, care va urmări atent prezentarea declarațiilor pe venit și declararea intereselor personale ale persoanelor cu funcții de răspundere.

Inspectorul va avea statut independent și va avea acces la toate bazele informaționale imobiliare, ale terenurilor, registrul persoanelor juridice, registrul de garanții, va compara datele prezентate în declarații cu cele din registre, înregistrate nu doar pe numele funcționarului, dar și al rудelor sale. De asemenea, inspectorul va avea acces la alte informații confidențiale privind aceste persoane

sau privind cele suspectate de depunere a datelor false, conflict de interes.

Inspectorul pentru integritate va fi independent de conducerea CNI și va putea constata neregulile, să ceară explicații, dar și va avea dreptul să aplique sancțiuni, iar în caz de necesitate, să se adreseze în judecată și să ceară confiscarea bunurilor.

Centrul național de integritate

va putea aplica sancțiuni mai dure față de persoanele cu funcții de răspundere care încalcă legislația de integritate și falsifică declarațiile pe venit și interes, până la demitere. De asemenea, funcționarii demisi pentru încălcarea criteriilor de integritate nu vor mai putea fi angajați în serviciul public. Legea prevede și mecanismele de confiscare a bunurilor obținute ilicit.

InfoMarket

Parlamentul a votat în prima lectură proiectul legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru 2016

Veniturile acestuia sunt estimate la 14 mld. 945 mil. 684,3 mii lei și vor crește cu 10,4%, până la 14 mld. 976 mil. 094,8 mii lei. Ponderea veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în 2016 este prognozată la nivel de 11,2% din PIB, comparativ cu 11,6% în 2015.

Potrivit prognozelor, contribuțiiile de asigurări sociale vor fi de 10 mld. 202 mil. 612,4 mii lei (+12,3% față de 2015). Această prognoză include următoarele obiective: menținerea nivelului general de contribuție la nivel de 29% (23% din partea angajatorului și 6% a angajatului); menținerea tarifului contribuției de asigurări sociale de stat în mărime de 22% din fondul de salarizare pentru persoanele angajate în baza contractului individual de muncă în agricultură, unde 6% vor fi subvenționate de stat; calcularea contribuției angajatorilor

pentru asigurări sociale ale angajaților din aviația civilă etc.

Transferurile de la bugetul public național la bugetul asigurărilor sociale de stat vor fi în acest an de 4 mld. 738 mil. 196,9 mii lei (+7,9%). La evaluarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat pentru 2016 au fost luate în considerare indexarea pensiilor cu 10,1% de la 1 aprilie, indexarea mărimii minime a indemnizațiilor pentru îngrijirea copiilor etc.

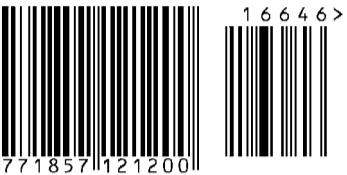
Proiectul legii asigurărilor sociale de stat pentru 2016 a fost elaborat în baza programei ratei anuale a inflației de 10,5%, salariului mediu pe economie de 5050 de lei (+9,8% față de anul precedent), dar și a mărimii fondului de salariai de 36,2 mld. lei (+9,4% față de 2015).

Totodată, Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru 2016 a fost adoptată în prima lectură, cu venituri și cheltuieli de 5 mld. 838,5 mil. lei.

Comparativ cu anul 2015, este prognozată majorarea veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală cu 678,4 mil. lei (+13,1%), iar a cheltuielilor – cu 578,4 mil. lei (+11%). Contribuția la asigurarea obligatorie de asistență medicală va rămâne de 9%, angajatorul și angajatul vor plăti câte 4,5%. Suma colectată din plățile de asigurare obligatorie de asistență medicală, după cum este prognozat, va fi de 3,16 mld. lei și va crește cu 436,4 mil. lei sau cu 11,6%, față de anul trecut.

Costul poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală în 2016 este planificat să rămână la nivelul anului trecut – de 4056 lei. Suma transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală este planificată la 2 mld. 419,2 mil. lei, cu 184,6 mil. lei sau cu 8,3% mai mult decât un an mai devreme.

InfoMarket

Curs valutar

22.06.2016

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	19.7536
EUR	1	22.3670
UAH	1	0.7938
RON	1	4.9284
RUB	1	0.3080

CAPITAL Market

**ÎN ATENȚIA
SOCIETĂȚILOR
PE ACȚIUNII!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com

tel.: 022 22-12-87;

fax: 022 22-05-03

**Spre atenția
cititorilor!**

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLD-PRESA”

Bălți: №132; 133; 156

Comrat: №169

Cahul: №170

Orhei: №150

Hîncești: №161

Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

Atenție!

Pe pagina principală a site-ului ziarului a fost lansată o rubrică nouă "Adunări ale SA". În această secțiune vor putea fi găsite, cu o săptămână înainte, informații cu privire la zilele în care urmează să fie convocate adunările acționarilor.

Comisia Națională a Pieței Financiare

BULETIN LUNAR • 5 • 2016

PIAȚA DE CAPITAL

PIAȚA PRIMARĂ

În luna mai 2016, în Registrul de stat al valorilor mobiliare, ținut de către Comisia Națională a Pieței Financiare, au fost înregistrate 4 emisiuni de acțiuni suplimentare în valoare de 142,50 mil. lei (Tabelul nr. 1).

Volumul emisiunilor de acțiuni în luna mai 2016 a crescut, comparativ cu aceeași lună a anului precedent, cu 129,72 mil. lei sau de 11,15 ori (Diagrama nr. 1).

În ianuarie-mai 2016 au fost înregistrate 14 emisiuni de valori mobiliare în valoare totală de 278,82 mil. lei, ceea ce constituie o majorare cu 144,90 mil. lei sau de 2,08 ori comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent (Diagrama nr. 2).

Evoluția numărului și a volumului emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-mai 2012-2016 este reflectată în Diagrama nr. 2 și Diagrama nr. 3.

În ianuarie-mai 2016, fluxul de investiții străine a constituit 105,15 mil. lei sau 37,71% din totalul emisiunilor.

Totodată, volumul investițiilor străine înregistrat în ianuarie-mai 2016 s-a majorat cu 96,27 mil. lei față de ianuarie-mai 2015 (Diagrama nr. 4).

TRANZACȚII EFECTUATE PE PIAȚA SECUNDARĂ

În luna mai 2016, pe piața secundară au fost efectuate 308 tranzacții cu valori mobiliare corporative în volum de 691,68 mil. lei raportate la 16,17 mil. unități de valori mobiliare.

Evoluția tranzacțiilor pe piața secundară în perioada ianuarie-mai 2016 este prezentată în Diagrama nr. 5.

În ianuarie-mai 2016 pe piața secundară au fost efectuate 2795 de tranzacții în volum de 1016,51 mil. lei, volumul acestora înregistrând o creștere cu 531,05 mil. lei sau de 2,09 ori față de perioada ianuarie-mai a anului precedent (Tabelul nr. 2).

Ponderea tranzacțiilor înregistrate pe piața secundară, în mai 2016, după volumul tranzacțiilor și după numărul acestora este reflectată în Diagrama nr. 6 și Diagrama nr. 7.

Totodată, în luna mai 2016, CNPF nu a aprobat prospete ale ofertelor de preluare benevolă a acțiunilor pe piața secundară.

TRANZACȚII EFECTUATE PE PIAȚA REGLEMENTATĂ

În luna mai 2016, pe piața reglementată au fost efectuate 23 de tranzacții în volum de 54,11 mil. lei raportate la 0,42 mil. unități de valori mobiliare.

Potrivit structurii tranzacțiilor efectuate pe piața reglementată, în luna mai 2016, ponderea maximă după volum revine tranzacției speciale cu acțiunile emise de un emitent în volum de 50,00 mil. lei sau 92,40% din volumul total al tranzacțiilor efectuate pe piața reglementată. Totodată, 20 de tranzacții de vânzare-cumpărare efectuate cu acțiunile emise de 9 emitenti constituie 3,06 mil. lei sau 5,66% și alte 2 tranzacții efectuate ca rezultat al ofertei publice pe piața de capital cu acțiunile emise de un emitent – 1,05 mil. lei sau 1,94% (Diagrama nr. 8).

TRANZACȚII EFECTUATE ÎN CADRUL SISTEMULUI MULTILATERAL DE TRANZACȚIONARE (MTF)

În luna mai 2016, în cadrul MTF au fost efectuate 47 de tranzacții în volum de 0,28 mil. lei raportate la 0,25 mil. unități de valori mobiliare.

Potrivit structurii tranzacțiilor efectuate în cadrul MTF, în luna mai 2016, ponderea maximă după volum revine tranzacțiilor de vânzare-cumpărare cu acțiunile emise de 5 emitenti în volum de 0,26 mil. lei sau 92,86% din volumul total al tranzacțiilor efectuate în cadrul MTF și 7 tranzacții efectuate ca urmare a licitațiilor cu strigare (pachet unic) cu acțiunile emise de 2 emitenti – 0,02 mil. lei sau 7,14% (Diagrama nr. 9).

TRANZACȚII EFECTUATE ÎN AFARA PIAȚEI REGLEMENTATE SAU MTF

Conform rapoartelor prezentate de către entități, în luna mai 2016, în afara pieței reglementate sau MTF, au fost efectuate 238 tranzacții în volum de 637,29 mil. lei raportate la 15,50 mil. unități de valori mobiliare.

Potrivit structurii tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate sau MTF, în luna mai 2016 ponderea maximă după volum revine tranzacțiilor de depunere a valorilor mobiliare ca aport la capitalul social al societății cu răspundere limitată sau al persoanei juridice nerezidente care constituie 97,36% sau 620,46 mil. lei. Totodată, tranzacțiile de vânzare-cumpărare constituie 2,06% sau 13,15 mil. lei, tranzacții efectuate conform prevederilor art. II alin. (3) din Legea nr. 163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni – 0,41% sau 2,62 mil. lei și alte tranzacții – 0,17% sau 1,06 mil. lei (Diagrama nr. 10).

Comisia Națională a Pieței Financiare:
MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77,
tel. (37 322) 859 401, www.cnpf.md
Direcția relații externe și dezvoltare:
tel. (37 322) 859 430

Diagrama nr. 1 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în mai 2012-2016

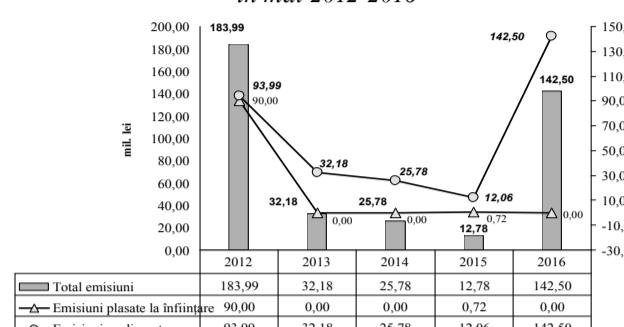

Diagrama nr. 2 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-mai 2012-2016

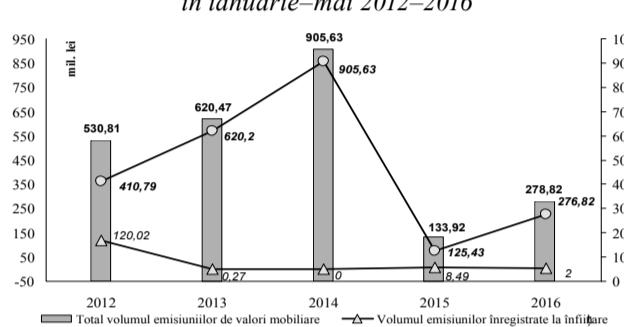

Diagrama nr. 3 Numărul emisiunilor de valori mobiliare în ianuarie-mai 2012-2016

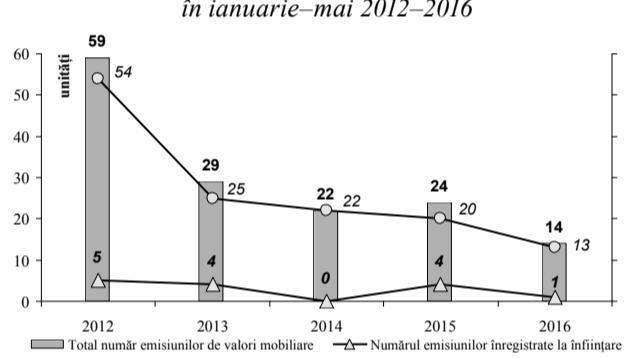

Diagrama nr. 4 Volumul investițiilor străine în ianuarie-mai 2012-2016

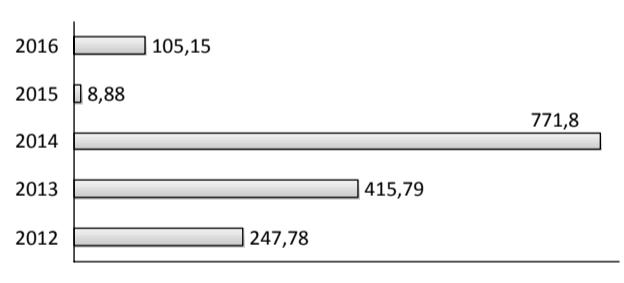

Diagrama nr. 5 Evoluția lunară a tranzacțiilor pe piața secundară, ianuarie-mai 2016

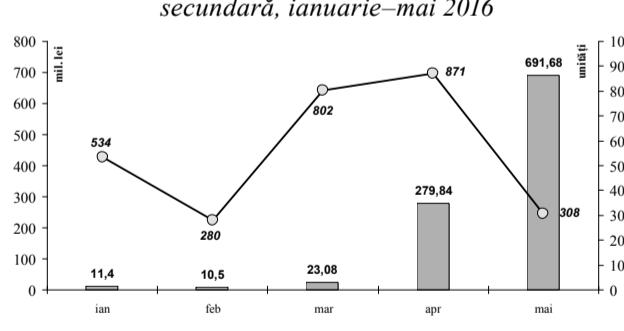

Diagrama nr. 6 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, mai 2016 (după volumul tranzacțiilor)

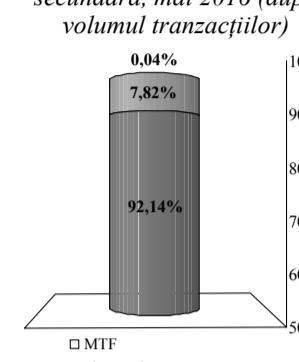

Diagrama nr. 7 Structura tranzacțiilor pe piața secundară, mai 2016 (după numărul tranzacțiilor)

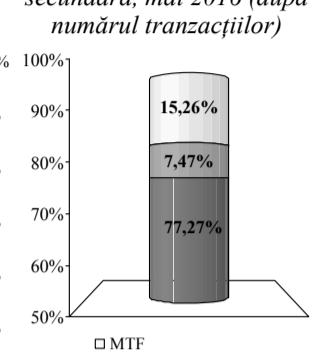

Diagrama nr. 8 Structura tranzacțiilor efectuate pe piața reglementată în luna mai 2016

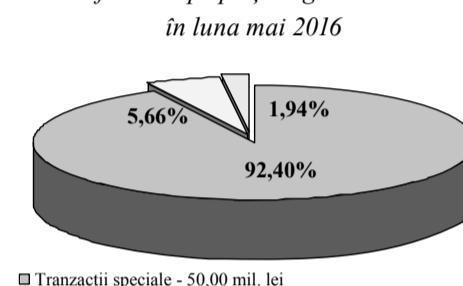

Diagrama nr. 9 Structura tranzacțiilor efectuate în cadrul MTF în luna mai 2016

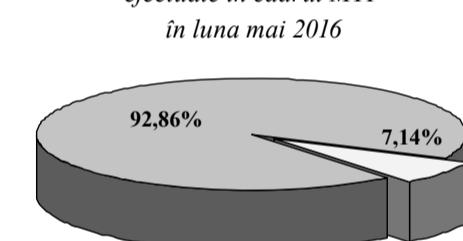
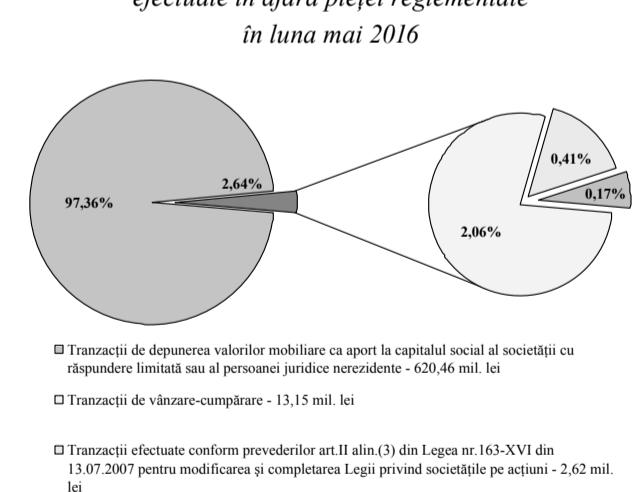

Diagrama nr. 10 Structura tranzacțiilor efectuate în afara pieței reglementate în luna mai 2016

Tabelul nr. 1 Emisiunile de valori mobiliare înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare în mai 2016

Denumirea emitentului	Codul ISIN al valoilor mobiliare	Suma emisiunii, lei	Numărul de valori mobiliare plasate, unități	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Pretul de plasare a unei valori mobiliare, lei
Emisiuni suplimentare de acțiuni					
SA "REUPIES"	MD14REUP1009	14519475	967965	15	15
SA "TEBAS"	MD14TEBS1007	19830000	1983000	10	10
SA "DOTARCOM"	MD14DOTC1001	7907745	343815	23	23
SA "PARCUL DE AUTOBUZE DIN BALȚI"	MD14PAUT1001	100246696	9113		

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

La 17 iunie 2016 a avut loc ședința Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Urmare a faptului că licențele pentru dreptul de desfășurare a activității profesioniste pe piața valorilor mobiliare au devenit nule, Consiliul de administrație a hotărât să radieze din Registrul licențelor eliberate Societățile pe acțiuni „Bursa de Valori Chișinău” și „Broker-Capital”, care au deținut anterior licențele nr. 000589 din 24.02.2012 pentru dreptul de desfășurare a activității bursiere ca activitate de bază, de clearing, decontare și de consulting ca activități conexe și, respectiv, nr. 000586 din 09.12.2011 pentru dreptul de desfășurare a activității de dealer ca activitate de bază, de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional – ca activități conexe.

Întru asigurarea executării prevederilor Legii instituțiilor financiare, a Hotărârii Băncii Naționale a Moldovei nr. 43 din 02.03.2016 și Hotărârii CNPF „Cu privire la etapele, termenele, modul și procedurile de anulare a acțiunilor și de emitere a unor noi acțiuni ale Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” SA”, Consiliul de administrație a decis să modifice ordonanța Comisiei Naționale a Pieței Financiare Nr. 27/3-O din 16.05.2014.

Consiliul de administrație, prin hotărârea aprobată, a acordat Brokerului de Asigurare „PARTENER-BROKER” SRL licență pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări, începând cu 18 iunie 2016, pe termen nelimitat pe adresa: str. Socoleni 1, mun. Chișinău.

De asemenea, Consiliul de administrație a acceptat reperfecțarea licențelor:

– Brokerului de Asigurare-Reasigurare „PARTENER-BROKER” SRL seria CNPF nr. 000763, eliberată la 23 mai 2014, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și reasigurări a brokerului, prin substituirea anexei la licență cu excluderea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. 31 August 16/2, or. Drochia; str. Britela de circulație 1A, or. Drochia; str. C. Cecal 29, or. Drochia.

– Companiei de Asigurări „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA seria CNPF nr. 000842, eliberată la 29 martie 2011, pe termen nelimitat, pen-

tru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu: a) includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. P. Boțu 83, mun. Bălți; r-nul Dondușeni, s. Târnova, str. 31 August 19; str. 31 August 33, or. Drochia; str. Frunze 12, or. Lipcani; str. Biruința 12 et. 1, or. Criuleni. b) excluderea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Mitropolitul Varlaam 48, mun. Chișinău; bd. Cuza Vodă 31/1, mun. Chișinău.

– Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLD-CARGO” SA seria CNPF nr. 000687, eliberată la 30 mai 2011, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Strîi 17A, mun. Bălți; str. Sfântul Nicolae 53/1, mun. Bălți.

În vederea executării prevederilor din Legea cu privire la asigurări și în temeiul stipulațiilor din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Consiliul de administrație a aprobat lista jurisdicțiilor ce nu implementează standardele internaționale de transparentă și cu un grad sporit de risc.

Examinând cererea prezentată, Consiliul de administrație a decis să elibereze CIA „ASITO” SA acordul prealabil pentru extragerea mijloacelor bănești din contul de depozit în dolari SUA și plasarea acestora la contul curent în lei, pentru exercitarea obligațiilor de plată a despăgubirilor de asigurare a persoanelor păgubite conform ordonanțelor de plată emise de asigurător, precum și pentru extragerea mijloacelor bănești din contul de depozit în dolari SUA și plasarea acestora la contul curent în euro, pentru efectuarea plășilor conform cererilor de rambursare înaintate de companiile străine, urmând ca CIA „ASITO” SA să informeze imediat Comisia Națională a Pieței Financiare, în ziua desfășurării achitării, dar nu mai târziu de ziua următoare, despre efectuarea plășilor, cu prezentarea documentelor justificative, fiind atenționată CIA „ASITO” SA privind utilizarea mijloacelor financiare doar pentru efectuarea plășilor indicate.

Parlamentul a adoptat în lectură finală politica bugetar-fiscală pentru 2016

În favoarea documentului au votat 56 de deputați ai coaliției de guvernare. Președintele Comisiei pentru economie, buget și finanțe, Ștefan Creangă, a spus că principalele modificări operate în cadrul dezbatelor pentru lectura a două și renunțarea la introducerea noului impozit pentru automobile și majorarea planificată anterior a costului accizelor pentru automobile și a vinietei.

De asemenea, este planificată reducerea cu 50 la sută a accizei pentru mașinile cu motor hibrid, scutirea de plata TVA a mașinilor cu motoare electrice, pentru stimularea importului de astfel de automobile.

Guvernul urmează să elaboreze și să prezinte Parlamentului un pachet de documente care va prevedea reducerea accizei pentru automobile, în scopul stimulării importului mașinilor, dar și majorarea costului vinietelor pentru vehiculele care nu sunt înmatriculate în țară.

De asemenea, în cadrul dezbatelor pentru lectura a două, s-a renunțat la majorarea cu 15% a impozitului funciar, introducerea cotei reduse a TVA la nivel de 8% pentru servicii de transport și distribuție a

gazului natural. Accizele pentru țigările cu filtru au fost stabilite la nivel de 300 de lei +12%, dar nu mai puțin de 400 de lei, deși Guvernul a propus inițial majorarea cotei fixe a accizei pentru țigările cu filtru de la 200 la 220 de lei pentru 1000 de bucăți, iar valoarea de pe raft – să fie redusă de la 18% la 17% și să fie prevăzut ca această acciză să nu fie mai mică de 250 de lei.

Deputații au precizat și prevederile ce țin de aplicarea din 2016 a noului impozit pe avere pentru persoane fizice care dețin imobile scumpe. Astfel, impozitul va fi plătit de proprietarii caselor cu suprafața de peste 120 de m.p. și valoarea cadastrală de la 1,5 mil. lei. Cota noului impozit va fi de 0,8% din valoarea de evaluare a imobilelor scumpe, stabilită de structurile cadastrale. De asemenea, deputații au aprobat ideea deducerii din impozitul pe venit a sumelor burselor private.

Proiectul politică bugetar-fiscală pentru 2016 a fost aprobat de Parlament pe 1 aprilie. Documentul prevede, printre altele, majorarea accizei pentru bere, vin, băuturi alcoolice tari, bijuterii și metale prețioase, în medie, cu 10,5%, conform programei inițiale a inflației pentru 2016. Astfel, acciza pentru bere va

crescă în 2016 de la 2,15 lei la 2,38 lei pentru un litru, acciza pentru vermut și alte vinuri naturale din struguri cu adăugarea de aromă, cidru, amestecuri din băuturi fermentate și băuturi nealcoolice va crește de la 11,17 la 12,34 lei pentru un litru. Acciza pentru alcool etilic nedenumerit cu proporția de 80 la sută de alcool pur, dar și a spiritului etilic și altor tipuri de alcool nedenumerit cu orice concentrație a fost majorat de la 77,67 la 85,83 lei pentru un litru de alcool pur. Aceeași creștere a accizei este prevăzută pentru alcoolul etilic nedenumerit cu o concentrație mai mică de 80 la sută, dar și pentru distilate, lichioruri, alte băuturi alcoolice.

În același timp, este prevăzută reducerea până la 2,38 lei a accizei pentru un litru de cidru din mere și pere. Accizele pentru produsele petroliere vor crește în 2016, în medie, cu 11,4% – mărimea creșterii anuale a PIB, prognozată nominal pentru 2016, față de anul precedent. Astfel, acciza pentru benzină va crește de la 3714 la 4137 lei, motorină – de la 1544 la 1720 lei, gaz lichefiat – de la 2313 la 2577 lei pentru o tonă. Acciza pentru păcură va rămâne la nivelul de 348 lei pentru o tonă.

InfoMarket

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plășile regulatorii de funcționare:

Cod fiscal 1007601001293; BC „Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138

IDIS Viitorul: Moldova are nevoie de un sistem modern de achiziții publice, dar și de șanse egale pentru participarea la achiziția de mărfuri și servicii

Acest lucru este menționat în cercetarea privind sistemul de achiziții publice din Moldova, elaborat de IDIS Viitorul. Expertii institutului menționează că în sistemul de achiziții publice este încălcăt cadrul instituțional și normativ, acesta este ne-transparent și există riscuri de fraudă.

Potrivit șefului departamentului economic al institutului, Viorel Chivriga, sistemul de achiziții publice din Moldova se confruntă cu o serie întreagă de dificultăți, care afectează negativ întreaga economie. Printre acestea sunt: corupția, practicile anticoncurențiale, transparența scăzută, influența factorului politic.

În același timp, orice posibile pierderi din sistemul de achiziții publice au impact asupra dezvoltării infrastructurii și serviciilor publice, înrăutățesc starea mediului de afaceri, dar și nivelul de trai al populației. Potrivit expertului, autoritățile trebuie să eliminate toate elementele care împiedică modernizarea sistemului de achiziții publice, dar și să asigure armonizarea legislației naționale din domeniul achizițiilor publice la cerințele europene.

În același timp, expertii menționează că noua lege privind achizițiile publice, aprobată în mai 2015, prevede un acces mai larg al opiniei publice la contractele de achiziție a mărfurilor și serviciilor, o participare mai mare a societății civile la procesul de achiziții publice, o atitudine nouă față de contracte și raportul preț-calitate.

Autorii cercetării recomandă autorităților să se orienteze spre durabilitatea achizițiilor publice, propun excluderea posibilității de modificare a contractelor după încheierea licitațiilor, să asigure profesionismul persoanelor implicate în procesul de achiziții publice, să sporească și controlul din sistemul de achiziții publice legate de sub-contracte, să folosească mai pe larg licitații electronice și să elaboreze o strategie națională în domeniul achizițiilor publice. Potrivit cercetării, costul contractelor de achiziție înregistrate la Agenția de achiziții publice a fost în 2014 de 11,5 mld. lei sau de 10,3% din PIB-ul țării. Pentru comparație, în UE, anual, în jur de 250 de mii de instituții publice cheltuiesc aproximativ 14% din PIB pentru achiziția de mărfuri, servicii și lucrări.

Banca de Economii a început să vândă activele financiare și anume creditele acordate anterior clienților

Potrivit Serviciului de presă al băncii, la licitație sunt invitate băncile comerciale, organizațiile de microfinanțare, companiile de leasing, asociațiile de economii și împrumut, precum și companiile de colectare a creaștelor. La vânzare au fost scoase creditele oferite anterior clienților BEM. Părțile interesate vor putea face analiza dosarelor creditare ale potențialilor debitori spre cessionare, dar numai după încheierea unui acord de confidențialitate cu Banca de Economii, aflată în proces de licitație. Acest acord va asigura accesul la informații care reprezintă secret bancar. Mai multe informații sunt disponibile pe site-ul BEM.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR: CAPITAL MARKET I.S.

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSIILIU DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: Nina DOSCA,

Elena VASILACHE, Mihai DORUC,

Zoia TULBURĘ, Nadejda FILIP.

REDACTOR-ŞEF:

Gheorghe TUROREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR-ŞEF ADJUNCT:

Lilia ALCAZĂ

Tel.: /373 22/ 220-513

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziariom@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACTIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL

BC „Victoriabank”, SA, fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziua de 2016 au fost utilizate stările agentiei

„Moldpres” și „InfoMarket”

Articolele marcate cu semnul ☐ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în „Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatului, care nu neapărat coincide

cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia „Edit Tipar Grup” SRL

Alina OSOIANU:

“Consiliul Birourilor Carte Verde are o nouă abordare față de Biroul care are statut monitorizat și nu va mai tolera activitatea defectuoasă”

Interviu oferit ziarului Capital Market de către Alina Osoianu, director executiv al Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din R. Moldova

– După mai multe amânări a termenului de suspendare a R. Moldova din sistemul Carte Verde, la începutul lunii iunie curent, Consiliul Birourilor de la Bruxelles a revocat propria decizie de suspendare a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Republica Moldova (BNAA) din sistem. Hotărârea luată de autoritatea europeană a fost neașteptată pentru Dvs sau, dimpotrivă, una prognosată? Presupune aceasta anumite condiții?

– Nu putem vorbi de aşteptări în condițiile în care, anul trecut, Adunarea Generală a Membrilor Consiliului Birourilor de la Bruxelles (47 state) a taxat dur Biroul din Republica Moldova cu consecințe directe pentru piața de asigurări și cu afectare de imagine a țării, per general. Trebuie să menționez că sanctiunea dispusă anterior a fost una obiectivă și corectă, iar amânarea intrării în vigoare a suspendării s-a datorat inclusiv și suportului permanent al Consiliului Birourilor pe care l-am primit pe parcursul acestei perioade.

Evident că revocarea suspendării din Sistemul „Carte Verde” este o veste extrem de bună, în primul rând, pentru cetățenii noștri care nu vor fi supuși unor proceduri și cheltuieli suplimentare în cazul în care pleacă peste hotare. BNAA, însă, de comun cu membrii săi și autoritățile statului trebuie să întreprindă acțiuni concrete pentru a menține statutul de membru activ în Sistemul „Carte Verde”. De aici e firesc și răspunsul la întrebarea dacă decizia de revocare a suspendării a fost una condiționată! BNAA rămâne sub monitorizarea strictă a Consiliului Birourilor, iar accentul pe stabilitatea financiară a BNAA va fi mult mai pronunțat în următoarea perioadă.

– Încă anul trecut, în cadrul unei vizite la Chișinău, președintele Consiliului Birourilor, Jean Zenner, declarase că „riscurile pentru R. Moldova de a fi exclusă din sistemul Carte Verde sunt extrem de înalte”. Care au fost acțiunile întreprinse pe parcurs de RM, astfel încât au putut determina Consiliul Birourilor să-și schimbe poziția?

– Eu cred că dezamăgirea ar fi fost dacă Consiliul Birourilor (CoB) nu și-ar fi schimbat poziția, căci s-a investit prea mult în Biroul din Moldova pentru a avea un rezultat pozitiv. Iar schimbarea de poziție a constituit un cumul de factori care au influențat evitarea suspendării BNAA din Sistemul „Carte Verde”. În primul rând, este vorba de acceptul reprezentanților CoB, după vizita care au avut-o în august trecut, de a mai acorda o sănă Republicii Moldova printr-un Plan de Acțiuni concret de a remedia deficiențele de funcționalitate ale BNAA, asumat de către BNAA de comun cu autoritățile competente ale statului. În al doilea rând, suportul și ajutorul acordat de Consiliul Birourilor prin intermediul teleconferințelor săptămânale cu sugerarea anumitor recomandări pentru BNAA. În al treilea rând, deschiderea autorităților statului pentru realizarea anumitor măsuri prevăzute în Planul de Acțiuni. Și nu în ultimul rând, este vorba de

eforturile întreprinse de colegii de la BNAA și membrii Consiliului de Administrație ce țin de aprobarea deciziilor prompte pe marginea diferitor subiecte, despre care erau informați continuu reprezentanții CoB.

Or, putem afirma cu certitudine că a fost o implicare plenară a mai multor instituții și persoane care au determinat în ultimă instanță schimbarea deciziei Adunării Generale a CoB și acordarea unui vot de încredere pentru Biroul din Republica Moldova.

– Să înțelegem că R. Moldova a scăpat de sabia lui Damocles și rămâne un partener credibil în domeniul asigurărilor Carte Verde?

– E prematur să utilizăm astfel de parabole, or refacerea încrederii se bazează pe activități care să formeze convingerea partenerilor externi că atât BNAA, cât și membrii săi întreprind acțiuni conforme principiilor Sistemului „Carte Verde” și nu admit abateri de la regulile fundamentale ale acestuia. Despre încredere vom putea vorbi atunci când BNAA va avea o poziție similară altor Birouri în cadrul Sistemului, iar membrii Biroului își vor respecta cu strictețe obligațiile de compensare a prejudiciilor cauzate victimelor.

– Ce schimbări pot sesiza cetățenii moldoveni deținători de polițe Carte Verde?

– Actualmente, cetățenii Republicii Moldova care dețin autovehicule cu plăcuțe de înmatriculare ale Republicii Moldova nu mai au restricții de procurare a polițelor „Carte Verde”, acestea fiind eliminate de către BNAA, după decizia pozitivă a Adu-

nării Generale de la Tallinn, care s-a desfășurat la 2 iunie, curent.

Important este ca cetățenii să procure certificate din punctele autorizate ale asigurătorilor emitenți de „Carte Verde” din Republica Moldova și să nu se lase înșelați de „oferte avantajoase” care se dovedesc a fi Cărți Verzi false, iar cetățenii merg peste hotare fără protecție de asigurare, fenomen destul de răspândit pe fondul deciziei de suspendare a BNAA din Sistemul „Carte Verde”.

– Decizia recentă a Consiliului Birourilor prevede că Republica Moldova va continua să se afle sub monitorizare. Care sunt condițiile impuse de gestionarul Cărții Verzi și de către cine urmează să fie îndeplinite acestea?

– Anterior, monitorizarea unui Birou însemna îndeplinirea Criteriilor financiare solicitate de CoB, ceea ce impunea ca Biroul să plaseze Garanția Financiară corespunzătoare și să reînnoiască, anual, contractul comun de reasigurare „Excedent de daună”. Recent, la ședința Adunării Generale a Membrilor CoB, Consiliul Birourilor a informat despre o nouă abordare față de Biroul care are statut de monitorizat. Astfel, vor fi introduce noi proceduri de monitorizare în funcție de mai multe criterii care vor fi gradualeză după importanță înaltă, medie sau joasă. Spre exemplu, unul din indicatorii de importanță înaltă este numărul Guarantee Call-urilor înregistrate pentru Biroul Monitorizat, iar în consecință vor fi aplicate sanctiuni pecuniere sau de suspendare a dreptului de vot la Adunarea Generală, dacă Membrul Monitorizat

nu va respecta disciplina din cadrul Sistemului. Totodată, procedura de monitorizare presupune nu doar verificarea stabilității financiare și a capacitaților de plată ale Biroului Monitorizat, dar implică și informații despre stabilitatea financiară a membrilor Biroului Monitorizat sub autoritatea căruia se emit Cărți Verzi.

– Care este situația actuală la capitolul achitarea obligațiilor de plată de către companiile moldoveniști de asigurări?

– Nu pot să afirm că membrii își onorează integral și în termeni optimi obligațiile de plată pentru accidentele rutiere comise de către asigurații lor în afara teritoriului Republicii Moldova. Mai există situații în care se achită cu întârziere, dar parte bună e că s-au înregistrat progrese la acest capitol, iar prin cooperare cu alte Birouri Naționale identificăm care din membri nu își îndeplinesc obligațiile în termen. Pentru colegii din afară e de neînțeles de ce se întârzie în plăti când asigurătorii noștri regularizează anual un număr net inferior de daune comparativ cu asigurătorii din alte țări. Totuși, presupun că prin autodisciplină și prin implementarea unui control intern adecvat, asigurătorii emitenți de „Carte Verde” vor evita sancționarea BNAA pentru nerespectarea de către aceștia a obligațiilor de plată.

– Ce puteți spune despre fenomenul de fraude în segmentul Carte Verde și care sunt măsurile întreprinse în acest sens?

– Fraudele rezultante din polițele „Carte Verde” pot fi categorisite în două tipuri: cele care se comit prin falsificarea Cărților Verzi și cele prin care se denaturează circumstanțele accidentelor rutiere sau chiar se simulează accidentele. În partea ce ține de fraudele de simulare a accidentelor și pretinderea frauduloasă a despăgubirilor de asigurare, pot spune că, asistând la diverse seminare sau conferințe unde s-a vorbit despre acest fenomen, am constatat că colegii din afară investesc enorm în departamentele lor antifraudă. În alte țări la comiterea accidentului rutier se întocmește aşa-zisul constant amiabil fără a fi solicitată intervenția poliției la față locului. De aici vine și mirarea colegilor din afară cănd discutăm despre cazuri de comitere a accidentelor cu elemente vădite de fraudă, cum se poate întâmpla asta, când din start circumstanțele accidentului sunt investigate de către organele de poliție.

Chiar dacă BNAA sau asigurătorii autohtoni vor dezvolta niște politici de contracarare a fenomenului de fraudă, este destul de dificil fără implicarea organelor de drept. Pentru BNAA și asigurătorii noștri este grav când remitem materialele unui accident rutier produs pe teritoriul Republicii Moldova cu implicarea unui cetățean care deține o Carte Verde emisă de un asigurător din alt stat, iar circumstanțele accidentului rutier, fiind documentate de poliție, se dovedesc a fi simulate. Or, aceasta se poate lesine de dovedit prin punerea în față a unor probe evidente obținute cu ajutorul echipamentelor informative performante.

Situuația e similară și când vine vorba de cazurile de falsificare a polițelor „Carte Verde”, este necesar controlul la frontieră. În acest sens, recent, Guvernul a aprobat o Hotărâre prin care a fost introdusă procedura de control la frontieră a polițelor prin intermediul Sistemului automatizat de stat RCA DATA. În urma implementării acestui sistem, ne aşteptăm la rezultate pozitive și considerăm că prin aceste măsuri va fi inclusă deplasarea cetățenilor cu o presupusă protecție de asigurare.

– Care sunt prioritățile BNAA pentru perioada următoare?

– În cadrul ședințelor pe care le-am avut cu președintele, secretarul general și cu alii reprezentanți ai Consiliului Birourilor de la Bruxelles, cu o zi înainte de Adunarea Generală, au fost reiterate chestiunile pendiente care nu au fost soluționate de către BNAA. Concluzia mea personală a fost că atât timp cât BNAA face parte dintr-un Sistem internațional, el este obligat să fie un Birou care implementează standarde internaționale, iar CoB nu va mai tolera niciodată o activitate defectuoasă și lipsită de transparență.

Deoarece piata asigurărilor „Carte Verde” este o piată mică, comparativ cu alte piețe din regiune, e mult mai ușor să automatizezi anumite procese. Astfel, BNAA își propune să dețină un control asupra tuturor notificărilor de daună și a cererilor de rambursare a tuturor membrilor săi prin intermediul unui modul separat integrat în Sistemul de emitere electronică a polițelor RCA DATA. La acest capitol putem menționa că au fost operate modificări tehnice și urmează să fie reglementată și aprobată procedura de interacțiune a BNAA cu membrii săi. Scopul acestui modul este de a evita întârzierile la achitarea daunelor prin monitorizarea continuă de către BNAA. Astfel, vom evita apariția Guarantee Call-urilor în sistemul online plasat pe pagina web a Consiliului Birourilor.

De asemenea, actualmente BNAA lucrează la un proiect informațional intern, care ne va permite regularizarea eficientă a dosarelor de daune aferente Fondului de compensare și a Fondului de Protecție a victimelor străzii, gestionate de către BNAA.

Un alt obiectiv este implementarea unei subdiviziuni de audit intern ca una din funcțiile-cheie a unei entități sănătoase care tinde să implementeze standarde internaționale.

Nu în zădar Consiliul Birourilor a instituit o perioadă de monitorizare pentru Biroul din Moldova, evoluțiile stabilității financiare ale BNAA vor fi analizate destul de multă, fapt despre care am fost preveniți. Chiar dacă are ca obiectiv strategic asigurarea stabilității și securității financiare, trebuie să afirm că prejudiciile cauzate Biroului, la începutul anului trecut au generat o serie de repercusiuni negative, iar fără implicarea autorităților statului, BNAA nu poate face față obiectivului prestabilit de către CoB.

– Vă mulțumesc pentru interviu și vă urez succes!

A discutat
Lilia ALCAZĂ

Energie electrică cu 40 la sută mai ieftină pentru Moldova. Care-i problema?

Republica Moldova ar fi putut beneficia în ultimii ani de prețuri de import a energiei electrice cu până la 40 la sută mai mici, arată un studiu al Institutului de Politici Publice (IPP).

Întârzierea liberalizării pieței blochează ieftinirea prețurilor la electricitate. Deși de la 1 ianuarie 2015 piața de electricitate a Moldovei trebuie să ofere consumatorilor opțiunea de a alege furnizorul, iar Legea din 27 mai 2016 legiferează acest principiu, consumatorii din Moldova rămân în continuare captivii a două companii, Gaz Natural Fenosa Energie Furnizare și Energie Furnizare Nord, care domină furnizarea cu amânatul a energiei electrice, este de părere autorul studiului, expertul Ion Efros.

Aceste companii, la rândul lor, importă energie doar de la furnizor din Ucraina și regiunea transnistreană, în condițiile în care este amânată conectarea la piața europeană de electricitate și sunt semnate contracte de achiziție a energiei electrice cu furnizorii transnistreni total contrar logicii liberalizării pieței.

Problema Republicii Moldova, care trebuie soluționată urgent, ține de infrastructura de acces către piața europeană de electricitate, se menționează în studiu.

Analiza prețurilor făcută de IPP arată clar că, în cazul în care ar fi fost posibil, din punct de vedere tehnic, importul electricității în volume mari din Bulgaria și România în Republica Moldova între 2010 și 2015, atunci

oferta pieței bulgare și românești ar fi fost mai bună și prețurile mai mici, comparativ cu ofertele furnizorilor din stânga Nistrului și cei ucraineni (care au fost similare). În cazul Bulgariei, prețul ar fi fost, pentru anii 2014 și 2015, cu 13,75 la sută și, respectiv, 9,54 la sută mai mic decât oferta furnizorului din stânga Nistrului pentru aceeași perioadă. În cazul României, prețurile ar fi fost mai mici cu 10,41 la sută în 2013, 27,8 la sută în 2014 și 40,6 la sută în 2015, decât prețurile electricității vândute de DTEK și Centrala de la Cuciurgan.

Autorii studiului recomandă obligarea furnizorilor de electricitate să introducă fiecare componentă de tarif în facturi pentru a diminua suspiciunile de taxare incorectă și exagerată a consumatorilor. Agenția pentru Eficiență Energetică ar trebui să inițieze un studiu de impact care să arate beneficiile și costurile contorizării inteligente asupra consumatorilor și companiilor de utilități din Moldova. Asigurarea autonomiei ANRE pentru a începe să-și exercite mandatul de arbitru imparțial într-o piață liberalizată de energie prin limitarea la un singur mandat a directorilor acestui instituție și cooptarea societății civile în procedura de nominalizare a candidaților în Consiliul de Administrație al ANRE, mai recomandă experții IPP.

De la 1 aprilie prețurile la importul de energie electrică au scăzut cu 28 la sută.

Furnizorii la tarife reglementate, care activează pe teritoriul Republicii Moldova, procură în prezent energie electrică cu 28 la sută mai ieftină decât pe parcursul anului trecut. Potrivit contractelor semnate între Energocom și furnizori, energia electrică pentru următorul an, 1 aprilie 2016 – 31 martie 2017, este livrată la un preț de 48,995 dolari SUA pentru megawatt/oră, comparativ cu 67,95 dolari SUA, cât achita până la 1 martie 2016.

Contractele de achiziții au fost semnate cu compania Energokapital din regiunea transnistreană, care rămâne unică sursă, cu excepția centralelor termice cu termoficare, de asigurare cu energie electrică.

Ofertele companiilor din Ucraina nu au fost acceptate atât din cauza

unui preț mai mare la energia electrică propusă, cât și din lipsa garanțiilor de furnizare stabilă în volume depline a energiei electrice pe toată durata contractului, anunță Ministerul Economiei.

Tarifele la energia electrică au fost reduse în medie cu 10 la sută.

După încheierea noilor contracte, Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a decis reducerea cu 11 la sută a tarifului la energia electrică furnizată populației de compania "Gas Natural Fenosa Furnizare Energie" și, respectiv, cu 8 la sută pentru consumatorii din zona de deservire a RED Nord și RED Nord – Vest.

Pe 1 iunie, la inițiativa Ministerului Economiei, a fost lansat

Grupul de coordonare de nivel înalt pentru piața energetică și interconectările sistemelor energetice, care are drept scop susținerea Republicii Moldova în implementarea proiectelor de dezvoltare a sistemului electroenergetic național. Partenerii ai autorităților naționale în acest proiect sunt: Banca Mondială, Comisia Europeană, Comunitatea Energetică, BERD, BEI, USAID, România și Suedia.

"Scopul final, care urmează să-l obținem după implementarea obiectivelor strategice, este de a asigura securitatea aprovisionării Republicii Moldova cu energie electrică, dezvoltarea pietelor competitive și integrarea lor regională și europeană, precum și asigurarea durabilității sectorului energetic și atenuarea schimbărilor climatice", a declarat vicepremierul, ministrul Economiei Octavian Calmăc.

Până în 2020, viitoarea extindere a rețelei de electricitate va include încă două linii de 400 kV de interconexiune cu sistemul electroenergetic român: 1. Suceava – Bălți și Strășeni – Ungheni – Iași. Acestea sunt obiectivele. Rămâne de văzut cum vor fi ele atinse în condițiile în care despre construcția unor noi linii de interconexiune se vorbește demult, au fost realizate chiar studii de fezabilitate, însă lucrurile se mișcă destul de încet, astfel încât problemele care au fost abordate acum zece ani rămân valabile și astăzi.

Corneliu RADU

PAC Granturi își propune să dubleze numărul de exportatori autohtoni

În Moldova există în jur de 100 de întreprinderi care asigură mare parte din exportul țării și alte circa 300 de întreprinderi care ar fi „gata de export”, constată un studiu efectuat de GatewayBaltic și CPM Consulting privind piețele prioritare de export și instrumentele de promovare a exportului Republicii Moldova.

Pentru a exporta, o companie trebuie să posede o serie de elemente esențiale. În primul rând, e nevoie de un produs pentru export; mai apoi – de competențe și resurse umane pregătite; cunoștințe de piață și planificare; instrumente de marketing B2B; activități de vânzări la export și, nu în ultimul rând, alocarea unui buget pentru aceste activități.

Mulți oameni de afaceri consideră că știi totul despre produsul propriu și preferințele clientului, pentru că activează în domeniul de mulți ani. Însă, potrivit lui Alexandre Fridman, renomut consultant de business, acestea sunt „cunoștințele unui crap”. Cine cunoaște mai bine situația într-un lac: peștele care înăoată toată viața în apă sau un ihtiolog, savant specializat în pești? Desigur, peștele care e în interiorul lacului are mai multă informație. Însă savantul are informații structurate și analizate cu metode specifice, care vor sta la baza unei decizii de business în privința aceluia lac.

Tocmai de aceea, Proiectul Ameliorarea Competitivității II (PAC II), finanțat de Banca Mondială, își propune să sprijine, prin acordarea de granturi, serviciile de consultanță în domeniul îmbunătățirii managementului de afaceri și creșterii capacitatii de export a produselor și serviciilor moldovenesci. „Avem resurse pentru circa 250 de granturi, care acoperă 50% din valoarea serviciilor de consultanță, fiecare companie beneficiar urmând să primească nu mai mult de 200 de mii de lei”, spune șeful Unității de implementare a PAC II, Aureliu Casian. Ajutând 250 de companii să înceapă să exporte sau să-și găsească noi

piețe de desfacere, vom contribui la creșterea valorii adăugate produse în țară, a veniturilor operatorilor economici și bunăstării populației, precizează Aureliu Casian.

Companiile care vor dori să aplică pentru finanțare pot procura servicii ce vor îmbunătăți unul sau mai multe dintre elementele esențiale pentru exportatori. Printre acestea se numără, la nivel de produs: implementarea sistemelor de management a calității, elaborarea strategiei de preț, a ambalajelor și etichetelor; la nivel proceselor de producție: reorganizarea procesului de producție, management logistic, analize de industrie sau studii tehnice, dezvoltarea infrastructurii IT, selectarea mașinilor/echipamentelor industriale, crearea unor sisteme informaționale computerizate, sisteme de producție computerizate. La nivel de servicii de

îmbunătățire a managementului pot fi procurate servicii de planificare strategică, instruirea personalului pentru a obține abilități de vânzări la export, cum ar fi instruirea în organizarea prezentărilor, comunicare și tehnici de organizare a vânzărilor.

Alte servicii pot fi studii de piață sau strategii de export și de promovare. De asemenea, Proiectul finanțează procurarea unor instrumente de marketing și promovare, cum ar fi: dezvoltarea strategiei de marketing, elaborarea mărcii comerciale și identității corporative, brandul produs, a catalogului de produse, portofoliului întreprinderii, pagini web, crearea unui magazin online etc. Mai multe detalii pot fi găsite pe site-ul www.uipac.md.

Ludmila Castravet, consultant în management strategic la Stildin Grup SRL, care oferă servicii de certificare a managementului calității unui beneficiar în cadrul PAC II, împarte întreprinderile autohtone în două categorii. În prima categorie sunt incluse întreprinderile care au efectuat exporturi, cunosc complexitatea piețelor externe și sunt conștiente că nu pot cu forțe proprii să producă toate cererile. Din a doua categorie fac parte întreprinderile care nu conștientizează necesitatea serviciilor de consultanță și, respectiv, nu alocă bani pentru aceasta. Or, un consultant extern, specializat, este mult mai obiectiv și poate veni cu propunerii mai radicale de îmbunătățire a proceselor într-o întreprindere, precizează Ludmila Castravet.

„Serviciile de consulting pot fi comparate cu o examinare medicală. Înainte de prescrierea unui tratament adecvat, medicul trebuie să efectueze investigațiile necesare. Atunci când lansez un produs, trebuie să te orientezi la ceea ce vrea consumatorul și să oferi produsul dorit, nu să-l convingi prin publicitate că are nevoie de produsul tău”, spune Dumitru Slonovschi, manager Magenta Consulting, care oferă cercetări de marketing și servicii de dezvoltare a afacerii.

Anatolie Palade, managing director la Pro-

Consulting, recomandă producătorilor, atunci când aleg o companie de consultanță, să se uite în primul rând la portofoliul acesteia, recomandările altor clienți și calitatea serviciilor și abia după aceasta – la preț. Prețul, de obicei, reflectă nivelul de calificare al consultanților. Ar fi de dorit că mai multe întreprinderi să înțeleagă necesitatea planificării în afaceri, că un business-plan fi este necesar, în primul rând, managerului și nu băncii care acordă un credit sau donatorului care oferă un grant, precizează Anatolie Palade.

Companiile de consultanță oferă o gamă largă de servicii și specializări, în această categorie înscriindu-se circa 800 de întreprinderi, iar beneficiarii au la dispoziție diverse opțiuni de preț și calitate. Însă o bază de date unică, din care să-ți alegi un prestator de servicii, nu există. Organizația pentru Dezvoltarea IMM-urilor (ODIMM) a înregistrat pe site-ul său www.odimm.md peste 90 de prestatori de servicii de consultanță, însă mulți dintre aceștia sunt întreprinderi mici, specializate într-un domeniu îngust.

În sectorul privat trebuie cultivată cultura serviciilor de consultanță. Practic toți managerii ar nevoie de informații și cunoștințe care să-i ghidzeze în realitatele în schimbare, având în vedere și noile condiții de piață, odată cu intrarea în vigoare a Acordului de Comerț Liber cu Uniunea Europeană, spune fostul ministru al Economiei și președintele boardului companiei de consultanță Business Intelligence Service, Valeriu Lazăr.

Pe de altă parte, pentru a asigura o calitate înaltă a serviciilor, este nevoie de consolidat sistemul de comunicare între consultanți și beneficiari, atât la nivel de industrie, cât și la nivel individual. La rândul lor, consultanții trebuie să cunoască necesitățile și așteptările întreprinderilor și să ofere un produs foarte aplicativ, or asta ar însemna o foarte înaltă calitate. Iar aceasta s-ar putea întâmpla dacă ar apărea o platformă unde să se discute și coordoneze problemele sectorului, este de părere Valeriu Lazăr.

Jumătate dintre moldoveni vor trăi cu 5 USD pe zi

Reducerea remiterilor, precum și furtul miliardului care a generat o inflație galopantă au sărăcit populația Republicii Moldova, arată ultimele estimări ale Băncii Mondiale care spune că rata sărăciei va atinge 42% din totalul populației. Instituția financiară estimează că populația săracă va trăi cu 5 USD pe zi în 2016.

După înrăutățirea creșterii economice globale până la 2,4 procente de la ritmul de 2,9 procente prognozat în ianuarie, Banca Mondială și-a menținut prognoza de creștere anemică pentru Republica Moldova de 0,5%. Instituția financiară susține că asupra dinamicii PIB-ului Moldovei influențează slabirea activității economice a celor mai mari parteneri comerciali ai Moldovei, în special Rusia și Ucraina. În afară de aceasta, scăderea economică din Rusia a dus la reducerea transferurilor bănești din partea migranților moldoveni. De asemenea, a scăzut semnificativ volumul exporturilor moldovenești. Expertii BM presupun că după căderea economiei în 2015 cu 0,5%, în 2016 creșterea PIB-ului Moldovei își va reveni treptat și va constitui 0,5%, iar în 2017 și 2018 acesta va crește până la 4% și, respectiv, 4,5%.

În prognoza anterioară, Banca Mondială a redus creșterea economică a Republicii Moldova de la 1,5% până la 0,5%, dar a păstrat prognoza creșterii PIB-ului Moldovei în 2017 la nivelul de 4%.

„Estimăm o creștere a deficitului bugetar până la 3,2 la sută din PIB în 2016. În consecință, aşteptăm o scădere modestă în 2016 a nivelului sărăciei, cu mai puțin de un punct procentual. Remiterile vor rămâne la niveluri scăzute, presiunile inflaționiste vor persista, iar cel puțin pe termen scurt, piața de muncă nu se va redresa. Cu toate că politicile fiscale au protejat plățile sociale, capacitatea generală fiscală limitată ar putea afecta gospodăriile casnice prin alte fronturi. Nivelul sărăciei se estimează să rămână la 41 procente în 2016”, susține instituția financiară.

Banca Mondială spune că Moldova are la dispoziție puține instrumente macroeconomice de amortizare și trebuie să se ocupe de problemele de guvernare majore. Un curs de schimb flexibil va contribui la atenuarea șocurilor, dar s-a ajuns la momentul când cele mai importante elemente ale stabilității macroeconomice sunt cheltuielile și instituțiile publice eficiente. Sunt necesare eforturi majore în restabilirea eficienței și credibilității sectorului bancar, combate-

rea corupției și rezolvarea problemelor de guvernare pentru a recăstiga încredere investitorilor și consumatorilor. Finalizarea și acțiunile ulterioare ce derivă din auditul special de diagnosticare al celor mai mari bănci ar fi o etapă extrem de importantă în reducerea riscurilor din sectorul finanțier.

Moldova se confruntă cu nevoia de consolidare fiscală pentru a menține viabilitatea finanțelor publice, protejând în același timp pe cei mai săraci. O economie mai slabă, ratele ridicate ale dobânzilor, costul fiscal al băncilor eşuate și nivelul scăzut al finanțării externe vor exacerba presiunile fiscale imediate rezultate din indexarea plăților sociale. Tema specială se axează pe analiza comparativă a veniturilor și cheltuielilor Moldovei cu țările de referință și grupuri de țări. Aceasta susține că Moldova redistribuie, prin intermediul bugetului, mai mult decât țările cu un nivel similar de venit pe cap de locuitor sau decât alte țări de referință din regiune. Cu o datorie publică estimată mai mare, cu granturi și finanțare externă mai mică, Moldova ar trebui să se concentreze pe creșterea eficienței cheltuielilor publice recurente și îmbunătățirea guvernantei.

Conform ultimei actualizări a raportului „Perspective economice globale”, pietele emergente și economiile în curs de dezvoltare exportatoare de mărfuri se străduiesc din răspunderi să se adapteze la prețurile mai mici pentru petrol și alte mărfuri esențiale, aceasta reprezentând jumătate din revizuirea în sens descendenter. Creșterea în aceste economii este prognozată să avanseze până la ritmul insuficient de 1,2 puncte procentuale față de prognoza din ianuarie.

„Acestă creștere inertă subliniază de ce este extrem de important ca țările să urmeze politici care vor stimula creșterea economică și vor îmbunătății viețile celor care trăiesc în sărăcie extremită”, a declarat președintele Băncii Mondiale, Jim Yong Kim. „Creșterea economică rămâne și fi motorul cel mai important de reducere a sărăciei și, de aceea, suntem foarte preocupati de întăritarea bruscă a creșterii în țările în curs de dezvoltare exportatoare de mărfuri, din cauza prețurilor scăzute pentru mărfuri”.

Prognozele de creștere pentru partea estică a regiunii au fost revizuite în sens descendent față de perspectiva din ianuarie, odată cu ajustarea țărilor la prețurile mai mici pentru petrol, metale și mărfuri agricole. Activitatea din partea vestică a regiunii va beneficia de pe urma creșterii moderate în zona euro și a consolidării cererii locale, ajutată de costurile atenuate pentru petrol.

Economiștii moldoveni spun că nivelul celor săraci este într-o continuă creștere pe fundalul reducerii remiterilor și a veniturilor populației. Ele au fost generate de o inflație galopantă din cauza crizei din Banca de Economii, Unibank și Banca Socială care au fost lichidate în octombrie anul trecut. Criza din sistemul bancar a urcat inflația la peste 13%, iar acest lucru a determinat răcirea consumului pe fondul scăderii dramatice a remiterilor și a salariului real, determinând scăderea importurilor.

„Reducerea consumului final a fost determinată de erodarea veniturilor ca urmare a inflației înalte și doar temperarea ritmului de declin al remiterelor a permis redresarea modestă a consumului. Declinul investițiilor a fost determinat, pe de o parte, de cererea mai modestă, accesul limitat la surse de finanțare și imaginea nefavorabilă pe care a dobândit-o Moldova în fața investitorilor străini, iar pe de altă parte, de reducerea resurselor bugetare și intreruperea finanțării din partea unor parteneri de dezvoltare. Efectele crizei sectorului bancar și înrăutățirea relațiilor cu donatorii nu se vor disipa imediat, astfel încât nu ne așteptăm la o recuperare rapidă și calitativă a economiei”, susține Expert Grup.

Economiștii recomandă guvernării să dea dovadă de responsabilitate și să acționeze pentru revenirea la creșterea economică în baza unui model mai echilibrat, cu o evoluție sănătoasă a cererii interne. Acestea implică, în primul rând, îmbunătățirea climatului de afaceri și restabilirea imaginii țării, dar și coordonarea politicilor sociale, bugetar și monetar pe termen scurt și promovarea unor reforme mai radicale pe termen lung.

Theoretic, statisticile arată o îmbunătățire a principalilor indicatori economici care ar duce la reducerea sărăciei, dar se datorează bazei de comparație înalte cu anul trecut când inflația a explodat, iar remiterile s-au prăbușit. Deja la sfârșit de 2015 s-a atestat reducerea ritmului de declin a remiterelor, tendință ce a continuat și în trimestrul unu din 2016. „Chiar dacă conjunctura externă este volatilă din cauza evenimentelor recente din UE, în 2016 ne putem aștepta la creșterea moderată cu aproape 0,7% a remiterelor. Cumulat cu o ușoară recuperare pe plan intern, aceasta ar putea contribui la creșterea consumului gospodăriilor casnice de aproximativ 1%, astfel încât consumul final să revină cu o contribuție pozitivă asupra creșterii PIB-ului, însă destul de modestă”, precizează Expert Grup într-o analiză.

Victor URSU

Motive de optimism

Barometrul de afaceri revine în zona ușor pozitivă

Barometrul de afaceri a revenit, în primul trimestru 2016, în zona ușor pozitivă după ce în trimestrul anterior intrase în zona negativă și înregistrase cel mai jos nivel din ultimii ani.

Această tendință este mai accentuată pentru întreprinderile străine în comparație cu cele locale, precum și pentru întreprinderile din sectorul agricol unde optimismul câștigă simțitor teren, potrivit „Barometrului de Afaceri”, prezentat săptămâna trecută de Asociația Obștească Colaborarea Economică Moldo-Germană și Camera de Comerț și Industrie Franța-Moldova.

Doar întreprinderile ce au o activitate orientată spre exterior rămân a fi mai prudente, chiar dacă tendințele observate sunt foarte pozitive, în comparație cu cele din ultimul trimestru din 2015, constată sondajul realizat de Magenta Consulting.

“Acalmia pe frontul mișcărilor de contestare politică și socială constatătă de la instalarea noului Guvern, primele măsuri adoptate printre care moratoriul asupra controlului de stat, dialogul între autorități și mediul de afaceri, dar și numirea unui nou Guvernator al BNM, au avut un efect considerabil, ce permite barometrului de afaceri să revină în zona ușor pozitivă după înregistrarea celui mai negativ rezultat pe parcursul ultimului trimestru”, au menționat autorii studiului.

Optimismul antreprenorilor privind perspectivele dezvoltării afacerilor a crescut semnificativ, în luna mai față de luna februarie a acestui an, însă nu a atins încă nivelul din trimestrul trei al anului trecut. „Acest indicator revine în mod sigur pe terenul pozitiv al barometrului manifestând un optimism pronunțat din partea șefilor de întreprinderi. Toate tipurile de activități – naționale sau internaționale – profită de această îmbunătățire. Sectorul agricol atestă un rezultat pozitiv, dar mai ales cel bancar pentru care indicatorul a atins zona verde a barometrului – un prim record – după trei trimestre marcate de o prudentă pronunțată”, apreciază expertii.

Pe de altă parte, autorii studiului apreciază că, deși așteptările întreprinderilor pentru ultimul trimestru erau ușor pozitive în privința evoluției cifrei de afaceri, rezultatele s-au dovedit a fi inferioare celor așteptate, majoritatea au înregistrat descreștere. Sectorul comerțului a fost cel mai afectat de această tendință. Doar sectorul bancar a înregistrat rezultate pozitive, cu mult mai mari în comparație cu așteptările foarte negative pentru acest trimestru.

Așteptările pentru trimestrul următor sunt optimiste. „Agricultura înregistrează o poziție fermă în zona “verde”. În sectorul bancar și cel al asigurărilor manifestă un optimism mai pronunțat în comparație cu trimestrul precedent, semn încurajător pentru economia țării”, potrivit „Barometrului de Afaceri”. Prezviințile în termeni de investiții pentru trimestrul următor sunt iarăși pozitive indiferent de tipul întreprinderilor (capital străin sau local). Toate sectoarele de activitate prevăd investiții cu excepția sectorului de producere care rămâne în așteptare atestând tendințe neutre. Este vorba de un indicator ce trebuie observat și pe parcursul trimestrului următor pentru că evoluția acestuia va confirma orientarea pozitivă a climatului de afaceri din Republica Moldova.

Totodată, profitul întreprinderilor a fost în scădere, în comparație cu prezviințile făcute. Cele cu capital străin au fost mai puțin afectate decât cele locale.

Reluarea suportului financiar internațional în favoarea Republicii Moldova, mai ales din partea FMI, relansarea programelor de cooperare ale Uniunii Europene, progresul în vederea luptei cu corupția, precum și reforma justiției rămân a fi indispensabile pentru relansarea încrederii din partea mediului de afaceri. Deși instabilitatea politică și socială a luat sfârșit, mediul de afaceri rămâne, totuși, prudent în relația sa cu autoritățile, se mai constată în „Barometrul de Afaceri”.

Chestionarea a fost realizată în perioada 13 aprilie – 12 mai 2016 pe un eșantion de 610 întreprinderi locale și străine, ce-și exercită activitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Vlad Bercu

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitentilor din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF
(Perioada 13-17 iunie 2016)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
17.06.16 13:01	MD14RADI1003	SA "RADIATOR"	14,70	275	4042,50	Vinzare Cumparare	244522	0,11	47,00
17.06.16 13:04	MD14RADI1003	SA "RADIATOR"	14,70	2225	32707,50	Vinzare Cumparare	244522	0,91	47,00
Total				2500	36750,00				
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)									
13.06.16 11:17	MD14TRAS1003	nr.1"	12,00	11000	132000,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHE	230680	4,77	17,00
14.06.16 11:16	MD14MELU1008	COMPANIA "M-MANAGEMENT PLUS"S.A	250,00	50	12500,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHE	1100	4,55	100,00
17.06.16 11:11	MD14TRAS1003	nr.1"	12,00	11500	138000,00	LICITATIE CU STRIGARE PACHE	230680	4,99	17,00
Total				22550	282500,00				

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF
pentru perioada 13.06.2016-17.06.2016

Tipul tranzacției: Vînzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzactiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„ACORD” S.A., RECEA	MD14ACCO1003	20	7	185	145985,35	1,24
2	„BTA-18” S.A., CRIULENI	MD14CBTA1009	11	1	36 269	550926,11	14,13
3	„ICAM” S.A., CHIȘINĂU	MD14CIMA1009	5	1	250	3300,00	0,01
4	„CARMEZ” S.A., CHIȘINĂU	MD14RMEZ1007	10	2	500	5000,00	0,02
5	„MONTAJCOM” S.A., CHIȘINĂU	MD14ONTA1001	10	1	35	175,00	0,04
6	„AGAT” S.A., CHIȘINĂU	MD14AGAT1006	10	1	500	5675,00	0,01
7	„IMPERIAL VIN” S.A., PLEȘENI	MD14IMPI1006	41	3	3	1341,00	0,00
8	„MOLDRECLAMA” S.A., CHIȘINĂU	MD14RECL1005	10	1	714	2142,00	4,62
9	„INTROSCOP” S.A., CHIȘINĂU	MD14TROS1007	10	1	90 200	9397938,00	5,93
10	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	72	42588	43439,76	0,15
	Total			90	171244	10155922,22	

Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzactiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„UNGHENI-VIN” S.A., PÎRLIȚA	MD14UVIN1001	10	1	19	190,00	0,00
2	„ACORD” S.A., RECEA	MD14ACCO1003	20	1	47	940,00	0,32
3	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	3	904	904,00	0,00
4	„SPICUL” S.A., CANIA	MD14SPIL1005	10	1	124	1240,00	0,43
5	„REAL-INVEST” S.A., BĂLȚI	MD14REIN1007	F/VN	1	317	412,10	0,00
6	„FABRICA DE PRELUCRARE A SEMINȚELOR DE PORUMB DIN RĂUȚEL” S.A., RĂUȚEL	MD14UTEL1001	5	1	91	455,00	0,00
7	„MEGA PRIM” S.A., CHIȘINĂU	MD14EGAP1006	4	2	216	864,00	0,00
8	„AUR ALB” S.A., CEADÎR-LUNGA	MD14ALBU1005	4	1	2020	8080,00	0,06
9	„UNIC” S.A., CHIȘINĂU	MD14UNIC1004	115	1	25	2875,00	0,03
10	„CONSOCIVIL” S.A., CHIȘINĂU	MD14CONC1008	10	2	215	2150,00	0,04
11	„METALISTUL” S.A., SÎNGEREI	MD14METL1001	1	1	18754	18754,00	10,34
12	„DIMECON 11” S.A., CHIȘINĂU	MD14DIME1004	7	1	63	441,00	0,01
	Total			16	22795	37305,10	

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sănă soți, rude sau afini pînă la gradul II inclusiv

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzactiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	„TELECOM-INVEST” S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	1	188	188,00	0,00
	Total			1	188	188,00	

Pozitii deschise pe piața reglementată și MTF la data de 22.06.2016

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	60,00	7587,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1500,00	613,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1950,00	30,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1999,00	2,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2000,00	42,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2495,00	1096,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2498,00	1016,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2500,00	335,00
MD14MBIS100	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	425,00	35,00	0,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	80,00	1015,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	100,00	150,00
MD14OTIS100	Compania Internationala de Asigurari "ASITO" SA	0,00	97,00	400,00
MD14VITE100	SA "ORHEI - VIT"	0,00	48,00	1100,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14TRAS100	SA "INTREPRINDEREA DE TRANSPORTURI AUTO	0,00	12,00	10150,00
MD14MELU100	COMPANIA "M-MANAGEMENT PLUS"S.A	0,00	250,00	50,00
MD14ROZA10	IM "SUDZUCKER-MOLDOVA"	0,00	28,00	2000,00
MD14ROZA10	IM "SUDZUCKER-MOLDOVA"	1000,00	11,00	0,00
MD14TCTC100	SA "TUTUN-CTC"	0,00	30,00	505,00
MD14TIRE100	SA "TIPOGRAFIA-RECLAMA"	0,00	7,50	800,00

BM: Moldova și-a îmbunătățit indicatorii în lupta cu sărăcia, dar riscurile pentru bunăstarea cetățenilor țării se păstrează în viitor

Potrivit raportului publicat de Banca Mondială privind situația sărăciei în Moldova (Moldova Poverty Assessment 2016), țara noastră are rezultate bune în lupta cu sărăcia și în creșterea nivelului bunăstării cetățenilor, totuși factorii de bază care au contribuit la îmbunătățirea situației, în prezent și-au pierdut influența și au un rol nesemnificativ.

Potrivit Băncii Mondiale, în ultimii ani în Moldova a fost observată o creștere economică dinamică și succese semnificative în lupta cu sărăcia. „Începând cu anul 2000, creșterea economică anuală în țară a fost de 5%. Nivelul sărăciei a scăzut de la 68% până la 27% în perioada 2000-2004 și a continuat să se reducă ajungând în 2014 la 11,4%. În același timp, Moldova și-a păstrat statutul de una dintre cele mai sărăce țări din Europa, confruntându-se cu piedici în calea progresului în acest domeniu”, menționează experții BM.

Împreună cu raportul „Reducerea nivelului sărăciei și distribuirea bunăstării generale în Moldova: succese și perspective”, Banca Mondială a prezentat și cercetările complementare „Piața muncii în Moldova” și „Transformarea structurală a exploatațiilor agricole mici din Republica Moldova: implicații pentru reducerea sărăciei și prosperitatea împărtășită”.

Studiul privind piața muncii include o analiză detaliată a cererii și ofertei pe piața muncii din Moldova, iar analiza transformării structurale se concentrează pe sectorul agrar și potențialul acestuia în calitate de factor al progresului.

Potrivit informațiilor BM, pe lângă creșterea salariailor în afara sectorului agricol, pensiile au devenit un factor mai important, contribuind la creșterea veniturilor a 40% din populația cea mai săracă și scăderea nivelului sărăciei. În același timp este menționat că pensiile nu sunt cel mai eficient instrument de susținere a pădurilor nevoiașe ale populației. Reducerea nivelului sărăciei a fost influențată de piața muncii, nu din contul creării unor noi locuri de muncă, ci din contul productivității muncii. În realitate, însă, nivelul ocupării forței de muncă scade în mod constant.

De asemenea, există o mare ruptură în accesul populației rurale și urbane la educație și servicii, iar scorurile macroeconomice și climaterice cresc și mai mult nivelul vulnerabilității cetățenilor săraci.

„Creșterea volumului transferurilor bănești încetinește, iar statul nu își poate permite majorarea pensiilor. În continuare, nivelul de viață trebuie să se îmbunătățească din contul creării unor noi locuri de muncă”, a declarat economistul principal al Băncii Mondiale, unul dintre autorii cercetării, Maria Eugenia Dávalos. Recomandările din cercetare includ și măsuri pentru consolidarea pieței interne a muncii, lupta împotriva corupției, dezvoltarea tuturor tipurilor de

activitate în zonele rurale, precum și îmbunătățirea sistemului de asigurări sociale și acordarea compensațiilor pentru încălzire.

„Este extrem de important să fie consolidate finanțele pentru mici fermieri, pentru că agricultura asigură cu locuri de muncă 30% din populația ocupată, iar încă 24% din populația aptă de muncă este ocupată în agricultură pe bază temporară. Pentru că majoritatea micilor fermieri nu se ocupă cu activitatea comercială, urbanizarea și ocuparea forței de muncă în afara sectorului agricol sunt cele mai bune metode de luptă cu sărăcia”, a menționat reprezentantul permanent al Băncii Mondiale în Moldova, Alex Kremer.

Trebuie menționat că în rapoartele anterioare privind nivelul sărăciei și bunăstării generale în Moldova, experții BM au menționat probleme similare. Concluziile lor sunt critice pentru atingerea unei creșteri stabile, reducerea nivelului sărăciei și creșterea bunăstării în următorii ani.

InfoMarket

Oleg Braga este noul director general al fabricii de covoare Floare Carpet

Potrivit Serviciului de presă al Ministerului Economiei, noul director a activat în diferite funcții, atât la companii de stat, cât și în sectorul privat, inclusiv în calitate de vicepreședinte al Consiliului de conducere Floare Carpet.

Ministerul Economiei precizează că în ultimii trei ani, Floare Carpet, din surse proprii, a investit în dezvoltarea întreprinderii 24,3 milioane de lei, inclusiv a construit centrala termică proprie. A fost procurat războiul de tesut performant care, după productivitate, substituie cinci unități de model vechi și asigură producția articolelor de covoare de calitate superioară.

Este de menționat că Secretariatul internațional a permis Floare Carpet să utilizeze simbolurile internaționale de calitate Woolmark și Woolmark Blend. În 2016, Floare Carpet a semnat contracte de livrare a producției în sumă de aproximativ 42 mil. lei, dintre care 37 mil. lei – pe piață externă.

În același timp, conform raportului financiar anual, în 2015, fabrica de covoare Floare Carpet a suportat pierderi de 740,2 mii lei, comparativ cu profitul de 385,3 mii lei în 2014. Volumul vânzărilor a crescut nesemnificativ în 2015 – de la 46,05 mil. la 46,07 mil. lei, iar costul vânzărilor a scăzut cu 4,9% - de la 35,5 mil. la 33,8 mil. lei. Anul trecut, compania a redus cheltuielile comerciale (de distribuție) de la 2,9 mil. la 2,4 mil. lei (-17,2%), iar cele generale și administrative au scăzut cu 15,3% - de la 6,93 mil. la 5,87 mil. lei. Activele generale ale companiei s-au redus de la 192,8 mil. la 189,9 mil. lei.

Capitalul social al SA Floare Carpet a crescut în 2015 cu 60,86 mil. lei, până la 66,94 mil. lei. Societatea aparține la 8843 de acționari. Pachetul de control, de 59,486% din acțiuni, aparține statului. Un pachet de 16,81% este deținut de FinComBank.

InfoMarket

Stimați acționari S.A. „Service Auto Prim”

Vă informăm că la data de 11.06.2016 a avut loc Adunarea Generală ordinară anuală a S.A. „Service Auto Prim” cu prezența acționarilor. La adunare au participat 92,824% din acționari și

S-AU DECIS URMĂTOARELE:

- A aproba darea de seamă a Consiliului Societății pentru anul 2015.
- A aproba darea de seamă a organului executiv pentru anul 2015 și direcțiile principale de activitate pentru anul 2016.
- A aproba raportul despre rezultatele economico-financiare a Societății pentru anul 2015 și concluzia auditorului privind bilanțul Societății.
- A aproba darea de seamă a comisiei de cenzori și a concluziei comisiei de cenzori pentru anul 2015.
- A aproba repartizarea profitului net pentru anul 2015 și a normativelor de repartizare a profitului net pe anul 2016.
- A aproba membrii Comisiei de Cenzori ai Societății pe un termen de un an.
- A aproba membrii Consiliului Societății pe un termen de un an.
- A aproba modificările și completările în Statutul Societății.
- A aproba organizarea de audit pe anul 2015 și suma aferentă pentru servicii
- A aproba încheierea unei tranzacții de proporții.

P. S. Unele hotărâri sunt publicate în formă prescurtată. Acționarii pot primi informația detaliată la sediul Societății.

RAPORTUL FINANCIAR AO “Centrul Cultural al Comunității Evreestil” pe 31 decembrie 2015 BILANȚUL CONTABIL

Nr. Crt.	ACTIV	Le finele perioadei de gestiune curente
1.	ACTIVE PE TERMEN LUNG	
1,2	Active materiale pe termen lung	149190
	Total capitolul 1	149190
2.	ACTIVE CURENTE	
2,1	Stocuri de mărfuri și materiale	11840
2,4	Mijloace bănești	1637
2,5	Alte active curente	12831
	Total capitolul 2	14755
	TOTAL GENERAL- ACTIV	175498
	PASIV	
4	DATORII PE TERMEN LUNG	
4,2	Datorii pe termen lung calculate	175498
	Total capitolul 4	175498
	TOTAL GENERAL- PASIV	175498

RAPORTUL DE PROFIT ȘI PIERDERI

Cod. Rd	INDICATORI	Le finele perioadei de gestiune curente
O40	alte venituri operaționale (612)	124161
O60	Cheltuieli generale și administrative(713)	124161
O80	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere) (rd. 030+rd. 040+rd. 050-rd. 060-rd. 070)	-

**Director
Sef. Contabil**

**A. Batmanova
A. Stupa**

Către acționarii Î.M. "Ceba-Vin" SA

Deciziile luate la adunarea Generală a acționarilor din 06.05.2016. La adunare au participat 4 acționari cu totalul de 227289 acțiuni-ce constituie 59,3% de acțiuni cu drept de vot.

S-A HOTĂRÎT:

- De aprobat darea de seamă a Consiliului de observatori al Societății pe anul 2015.
- De aprobat raportul financiar al activității Societății pe anul 2015.
- Aprobarea raportului organizației de audit pentru anul 2015.
- De întărit Consiliului Societății -5 persoane, rezervă – 2 persoane, comisia de cenzori – 3 persoane (conform procesului verbal).
- Procesul verbal a adunării generale să fie autentificat de comisia de cenzori.

“Drum Bun” SA

Organul executiv a “Drum Bun” SA comunică că la data 30.05.2016 a avut loc Adunarea Generală Ordinară a acționarilor Societății, ținută cu prezența acționarilor. Adunarea a fost ținută pe adresa m. Bălți, str. Sorocii, 117 A. La adunare au fost reprezentate 56,5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale Societății. Adunarea a întrunit cvorul și a fost în drept să adopte decizii.

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ A ACȚIONARILOR SOCIETĂȚII A ADOPDAT URMAȚOARELE HOTĂRÎRI:

- Să fie examinat raportul anual financiar al societății privind totalurile activității în anul 2015.
- Să fie aprobat raportul anual al Consiliului Societății referitor la activitatea în anul 2015.
- Să fie aprobat raportul anual al Comisiei de Cenzori referitor la activitatea în anul 2015.
- Cu privire la repartizare profitului obținut conform rezultatelor activității în anul 2015, normativele de repartizare a profitului anului 2016.
- Să fie alese organele de conducere ale Societății.
- Să fie aprobat cuantumul retribuției muncii membrilor Consiliului Societății și a Comisiei de cenzori.
- Cu privire laprobarea unor tranzacții.
- Să fie autentificat procesul verbal al adunării generale a acționarilor.

În atenția acționarilor SA «Floarea Soarelui»

Aviz privind apariția evenimentului care afectează activitatea economico-financiară a S.A. “Floarea Soarelui”

S.A. “Floarea Soarelui” comunică precum că în conformitate cu hotărîrile aprobată de adunările generale a acționarilor S.A. “Floarea Soarelui” din 17.05.2016 și din 31.05.2016 la data de 31.05.2016 au fost încheiate următoarele tranzacții în cadrul desfășurării activității economice curente, prevăzute în aşa calitate de statutul societății:

- contractul de credit cu BC „MOLODOVAGROINDBANK” S.A. pentru suplinirea mijloacelor circulante în sumă de pînă la 10500000 USD pe termen de pînă la 24 luni;
- contractul de gaj întru asigurarea rambursării creditului în sumă de pînă la 10500000 USD pe termen de pînă la 24 luni.

Directorul General

CA “Klassika Asigurări” SA

Hotărîrile Adunării Generale Extraordinare a acționarilor CA “Klassika Asigurări” SA, din 17 iunie 2016:

A participat la înființarea Societății pe Acțiuni “TOTAL AUTO SERVICE” cu sediul: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, 59.

CA „Alliance Insurance Group” SA

La data de 03.06.2016, în cadrul CA „Alliance Insurance Group” SA, mun. Chișinău, str. Romană, nr. 8, s-a ținut Adunarea Generală Ordinară anuală a acționarilor Societății, cu cvorumul de 87,28%.

ÎN CADRUL ADUNĂRII AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

- 1) S-a luat act de darea de seamă financiară a Societății pentru anul 2015 și a fost recunoscută activitatea acesteia drept satisfăcătoare;
- 2) S-a luat act de informația organizației de audit a Societății – „Altimeea” SRL, pentru anul 2015;
- 3) A fost aprobată darea de seamă a Consiliului Societății pentru anul 2015;
- 4) A fost aprobată darea de seamă a Comisiei de cenzori a Societății pentru anul 2015;
- 5) S-a hotărât acoperirea pierderii financiare formate în anul 2015, din contul profitului net prognosat al anului 2016, în mărime de 14.850.700,00 lei;
- 6) S-a hotărât utilizarea profitului net pe 2016 (preconizat) 100% pentru suplinirea capitalului de rezervă a Societății, acoperirea pierderilor financiare a Societății pentru anul 2015 și pentru dezvoltarea acesteia prin aprobată normativelor de repartizare a profitului Societății pentru anul 2016;
- 7) S-a hotărât de a delega pentru anul 2016 atribuțiile Comisiei de cenzori ale CA „Alliance Insurance Group” SA societății de Audit „Audit Invest” SRL (director general A. Mantală), cu stabilirea cantumului retribuțiilor serviciilor prestate;
- 8) S-a hotărât confirmarea Societățea de Audit „Altimeea” SRL în calitate de societate de audit extern al CA „Alliance Insurance Group” SA, cu stabilirea cantumului retribuiei serviciilor de audit;
- 9) A fost aleasă componentă membrilor Consiliului Societății în persoana domnului Gheorghe Scifos, Olga Goloborodco și a lui Oleg Cervatiuc, cu un mandat de 4 ani și aprobat cantumul remunerării lunare pentru munca acestora.
- 10) S-a aprobat Codul de Guvernanță Corporativă al CA „Alliance Insurance Group” SA (în redacție nouă, se anexează);
- 11) S-a abrogat Codul de Guvernanță Corporativă a Societății aprobat de Adunarea Generală a Acționarilor din 20.04.2012.

- 11) S-a aprobat Hotărârea privind emisiunea suplimentară a III-a închisă a acțiunilor CA „Alliance Insurance Group” SA în mărime de 1.000.000,00 lei;

Extras din Hotărâre:

Dreptul de a subscrie îl au toți acționarii Companiei de Asigurare „Alliance Insurance Group” SA, inclusi în Registrul acționarilor Societății deținut de Registrul Independent „Registrul-Corect” SA la situația din 04.05.2016. Subscrierea se efectuează proporțional cotei din Capitalul social de 21.500.000,00 lei, reprezentată de valorile mobiliare deținute de acești;

Termenii de subscriere: Termenul inițial – începând cu 03.06.2016 până la 03.07.2016 (realizarea dreptului de preemtiv de acționari); Termenul final – începând cu 04.07.2016 – 04.08.2016 inclusiv (subscrierea acțiunilor rămase nesubscrise după expirarea Termenului inițial de către acționarii Societății).

12) Modificarea și completarea Statutului Societății să fie efectuată în condițiile și modul stabilit prin pct. 9 și pct. 11 din Ordinea de zi în funcție de avizul prealabil al Autorității de supraveghere și rezultatele subscrerii la acțiunile din Emisiunea suplimentară și, respectiv, majorarea Capitalului social al Societății.

SA «Spectrul»

aduce la cunoștința acționarilor, că Consiliul Societății a primit hotărârea (proces verbal Nr 07 din 20 mai 2016) cu privire la convocarea adunării generale repetitive a acționarilor, care va avea loc pe data de 08 iulie 2016 la ora 11:00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Fereideului, 4, în sediul clădirii administrative. Înregistrarea se va începe de la ora 10:00 pînă 10:45. Începutul adunării de la ora 11:00.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă a Consiliului Societății pe anul 2015. Direcțiile principale de dezvoltare a SA în anul 2016. Raportul financiar a SA pe anul 2015 și încheierea pe el a organizației de audit.
2. Darea de seamă a Comisiei de cenzori pe anul 2015.
3. Despre sursele de acoperire a pierderilor Societății pe anul 2015 și despre normativele divizării venitului pe anul 2016.
4. Alegerea membrilor Consiliului Societății. Aprobarea mărimii retribuiei muncii Organelor de conducere Societății.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost întocmită conform situației din 08 aprilie 2016.

Materialele referitor la ordinea de zi a adunării generale a acționarilor pot fi consultate, începând cu data de 28 iunie 2016 pe adresa: mun. Chișinău, str. Fereideului, 4, în zilele de lucru, orele 10:00-16:00, clădirea administrativă.

Acționari vor prezenta documentul de identitate, iar reprezentanții și procura perfectată conform legislației în vigoare.

ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR:

Chiltelele de transport și alte chiltele care țin de participarea acționarilor la adunare nu se achită.

*Relații la telefon 27-16-43
Organul executiv*

SA „FEE-NORD”

necesită și invită doritorii să participe la licitație deschisă pentru procurarea rechizitelor birotice

Ofertele comerciale să fie prezentate în plic sigilat pînă la data de 06.07.2016 ora 12:00, pe adresa: mun. Bălți str. Strîi 17 “A”.

Deschiderea plicurilor se va efectua pe data de 06.07.2016

Pentru a ridica caietul de sarcini sau a primi informație suplimentară rugă să apelați pe e-mail: anticamera@fee-nord.md

Persoana de contact – inginerul Serviciului Achiziții Echipament și Transport Vladislav Munteanu tel. 62 163 414.

SA “Uzina de Utilaj Termotehnic”

anunță că la data de 10 iunie 2016 a avut loc Adunarea Generală a Acționarilor, la care au participat acționari și reprezentanți cu un număr total de acțiuni cu drept de vot ce constituie 86,88% din numărul total ce alcătuiesc 108612 de acțiuni, la care

AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

2. Examinarea dării de seamă financiară anuale a Societății pe anul 2015 și aprobația direcțiilor prioritare de activitate a Societății pentru an. 2016.
3. Darea de seamă a Comisiei de cenzori pentru an. 2016.
4. Aprobarea dării de seamă financiară anuală a Societății, a Comisiei de cenzori și concluzia firmei de audit pentru an 2015.
5. Alegerea membrilor Consiliului Societății și stabilirea cantumului retribuiei muncii acestora.
6. Numirea în funcție a Directorului General al Societății și stabilirea cantumului retribuiei muncii.
7. Modificări și completări la Statutul S.A. și numirea responsabililor pentru înregistrarea Statutului la Camera Înregistrării de Stat

Societatea pe acțiuni «Magazinul Ionel»

cu sediul mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 1, vă aduce la cunoștință că la data de 08.06.2016 a avut loc ședința consiliului societății, cvorumul – 100% la care prin vot unanim

S-AU APROBAT

URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. De a aproba raportul de stabilire a valorii de piață a bunului imobil ce aparține SA „Magazinul Ionel” cu drept de proprietate în mărime de 37 500 lei, evaluat de către Camera de Comerț și Industrie.
2. De a aproba încheierea tranzacției de proporții prin înstrăinarea bunului imobil ce aparține SA „Magazinul Ionel”, a cărei valoare de piață constituie 37 500 lei.
3. De a împuñi Directorul S.A. „Magazinul Ionel” cu dreptul de a semna contractul de înstrăinare a bunului imobil și toate actele aferente tranzacției de înstrăinare.

Către acționarii S.A. „MIDGARD TERRA”

Vă aducem la cunoștință că la data de 10 iunie 2016 s-a desfășurat adunarea generală anuală a acționarilor S.A. „Midgard Terra” pe adresa: mun. Chișinău, str. Transnistria, 6. La adunarea au fost prezenți acționari și reprezentanți autorizați ce dețin în total 428103 acțiuni, ce constituie 84,873% din numărul total de 504407 acțiuni cu drept de vot.

ADUNAREA GENERALĂ A ACȚIONARILOR A LUAT URMĂTOARELE HOTĂRÎRI AFERENTE ORDINEI DE ZI:

1. S-a aprobat darea de seamă anuală a Consiliului Societății și darea de seamă anuală a Organului executiv privind activitatea societății în anul 2015. Hotărârea s-a aprobat cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
2. S-a aprobat genuri principale de activitate în anul 2016 cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
3. S-a examinat și s-a aprobat darea de seamă financiară pentru anul 2015 cu 423438 acțiuni cu drept de vot. Împotriva – 4665 acțiuni cu drept de vot, ce constituie 0,925% din numărul total de 504407 acțiuni cu drept de vot.
4. S-a examinat și s-a aprobat darea de seamă a Comisiei de cenzori a Societății pentru anul 2015 și darea de seamă societății de audit privind activitatea S.A. „Midgard Terra” în anul 2015, cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
5. În anul 2015 S.A. „Midgard Terra” nu a înregistrat venituri. Venitul pe anul 2016 să fie îndreptat la plata dividendelor în mărime 100%. Hotărârea s-a aprobat cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
6. S-a hotărât că Consiliul Societății să fie ales cu următoarea componentă: Bogdanova Maria, Bogdanova Iulia, Tiscenco Alla, Gorincioi Raisa, Gavrilova Natalia, Bogdanov Dmitry (de rezervă). Hotărârea s-a aprobat cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
7. S-a aprobat transferarea competenței Comisiei de cenzori S.A. „Midgard Terra” societății de audit „Manager Audit” S.R.L. și cantumul retribuiei serviciilor acestuia. Hotărârea s-a aprobat cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
8. S-a aprobat Auditorul Societății – societatea de audit „ATA Consult” S.R.L. și cantumul retribuiei serviciilor acestuia. Hotărârea s-a aprobat cu 428103 acțiuni cu drept de vot.
9. S-a aprobat prelungirea contractelor de credit fără modificarea listei bunurilor găsite cu 428103 acțiuni cu drept de vot.

Organul executiv

Spre atenția acționarilor S.A. „Drumuri-Căușeni”

Hotărârile adoptate la Adunarea Generală a Acționarilor S.A. „Drumuri-Căușeni”, care a avut loc cu prezența acționarilor la 20 mai 2016, cvorum 99,6% pe adresa: or. Căușeni, str. Șoseaua Tighelei, 2/a.

1. S-a adoptat darea de seamă a Consiliului Societății privind rezultatele activității S.A. „Drumuri-Căușeni” pentru anul 2015.
2. S-a aprobat darea de seamă a organului executiv al societății pentru anul 2015.
3. S-a aprobat darea de seamă a Comisiei de cenzori pentru anul 2015 și concluziile companiei de audit a societății.
4. S-a aprobat normativele de repartizare profitului societății pentru anul 2016 în felul următor:
  - conform statutului societății (5%) capitalul de rezervă a societății;
  - 5% fondul de premiere conform rezultatelor anuale;
  - 50% plata dividendelor;
  - 40% fondul de dezvoltare a societății.
5. Prin vot acumulativ a fost ales Consiliul S.A. „Drumuri-Căușeni” în următoarea componentă: Godiac Sergiu, Calancea Victoria, Dastic Maria, Sîrbu Ion, Panurco Ineta și s-a stabilit cantumul remunerării. La fel s-a aprobat comisia de cenzori a S.A. „Drumuri-Căușeni” în următoarea componentă: Paletechi Anastasia, Novîchi Natalia, Morari Ion și s-a stabilit cantumul remunerării.
6. A fost autenticată lista acționarilor și semnaturile Președintelui și secretarului adunării de către comisia de cenzori.

Consiliul societății

Spre atenția acționarilor S.A. „MUGUREAN”

Organul Executiv al SA anunta acționarii, conform Adunarii Generale a acționarilor din 16 mai 2016, a stabilit plata dividendelor pentru trimestrul I I anul 2016 in mărime de 12.00 lei pentru fiecare actiune.

Dividendele vor fi achitate acționarilor începând cu 25 iunie 2016. Adresa: mun. Chisinau, str. Matei Basarab 5/1, magazin „LINELLA” in fiecare zi de vineri orele 10.00 – 12.00.

“Fertilitatea-Sud” Cahul S.A.

cu sediul in or. Cahul, str.M. Viteazul, 7 informeaza: în 07 iunie 2016 a avut loc, la sediul Societății, adunarea generală ordinara anuala a acționarilor, la care au fost prezenți 11 persoane, d.c. 7 acționari ce dețin 86,1% din acțiunile cu drept de vot și 4 persoane, care nu sunt acționari ai Societății;

- ### ADUNAREA GENERALĂ A HOTARAT:
- 1) a aproba raportul anual financiar pentru anul 2015;
  - 2) a aproba darea de seamă a Comisiei de cenzori și raportul de audit asupra rezultatelor activității financiare anuale 2015;
  - 3) a alege membrii Consiliului Societății în următoarea componentă: Crasnicova Larisa, Avram Nicolae, Ghimpu Maria, Chiricenco Mihail, Degtearov Vladimir;
  - 4) a alege Organul Executiv al Societății – director Ghimpu Dumitru;
  - 5) a obliga Consiliul Societății să aducă Statutul Societății în corespondere cu Legea nr. 106 din 28.05.2015;
  - 6) auditul financiar nu va mai fi efectuat, ci doar controlul Comisiei de Cenzori;
  - 7) acționarii vor fi înștiințați despre ținerea adunării acționarilor, în viitor, doar prin publicare în presă.
  - 8) a împuñi Comisia de Cenzori cu drept de autentificare a procesului verbal al adunării generale ordinare a acționarilor din 07 iunie 2016.

Consiliul Societății „Fertilitatea-Sud” Cahul S.A.

**Societatea pe Acțiuni
"INMACOMMETAL"**

Vă anunțăm, că Consiliul societății a luat hotărârea cu privire la convocarea Adunării generale extraordinare repetată cu prezența acționarilor, care va avea loc pe data 01 iulie 2016 la ora 15-00 în incinta oficiului S.A. "Inmacommetal" pe adresa: mun. Chișinău, str. Uzinelor, 12/3. Începutul înregistrării – 14.15. Sfîrșitul înregistrării – 14.50.

ORDINEA DE ZI:

- Prelungirea ipotecii asupra bunului imobil (oficiu, construcții de depozitare și comerciale cu terenul aferent, situate în mun. Chișinău, str. Uzinelor 12/3, ce aparțin cu drept de proprietate SA "Inmacommetal") pe un termen de 60 de luni, constituind în favoarea BC "Mobiasbanca-Groupe Societe Generale" SA, pentru asigurarea creditelor contractate de către SRL "ATAI", conform contractului de credit cu anexe și acordurile adiționale aferente.
- Desemnarea și împunericarea persoanei autorizate de a semna Contractul de ipotecă sau acordurile adiționale aferente contractului de ipotecă în legătură cu prelungirea termenului creditelor contractate de către SRL "ATAI" de la BC "Mobiasbanca-Groupe Societe Generale" SA

De materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale extraordinare se poate lăsa cunoștință pe adresa: mun. Chișinău, str. Uzinelor, 12/3, începând cu 20 iunie 2016 între orele 09.00 – 12.00 în afara zilelor de odihnă.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală, a fost perfectată de către Societatea de registru "Registrul-Garant" SA potrivit situației din 27 mai 2016.

Pentru participare la adunare e necesar să aveți documentul de identitate. În caz dacă nu aveți posibilitatea să participați personal la adunare, veți delega reprezentantul Dvs, cu procura autenticată, conform legislației.

**Consiliul
S.A. "Drumuri – Strășeni"**

anunț că pe data de 27.05.2016 a avut loc adunarea generală anuală cu prezența acționarilor, la care au participat acționari cu un număr total de acțiuni cu drept de vot 3 435 566 unități, ceea ce reprezintă 98.67% din numărul total de acțiuni.

**LA ADUNARE S-AU APROBAT
URMĂTOARELE DECIZII:**

- Aprobarea Dării de seamă anuală a Consiliului societății pentru anul 2015.
- Aprobarea dării de seamă a organului executiv al S.A. "Drumuri Strășeni" pentru anul 2015 și aprobarea direcțiilor prioritare ale activității societății pentru anul 2016.
- Examinarea dării de seamă financiară pentru anul 2015 și concluziile organizației de audit pe marginea raportului financiar.
- Aprobarea Dării de seamă anuală a Comisiei de cenzori pentru anul 2015.
- Repartizarea profitului anual, obținut în anul 2015 și aprobarea normativelor de repartizare a profitului societății pentru anul 2016.
- Componența Consiliului S.A. "Drumuri Strășeni" au fost aleși: Andrei Cuculescu, Mariana Ceban, Oxana Dubovicenco, Victoria Calanca, Cristina Stati
- Confirmarea organizației de audit pentru exercițiu financiar al anului 2016 și stabilirea cantumului retribuției serviciilor ei.
- Legalizarea semnăturilor președintelui și secretarului pe procesul – verbal al Adunării generale anuale a acționarilor.

Procesul – verbal al adunării generale a acționarilor să fie semnat de președintele și secretarul adunării, semnăturile cărora să fie autentificate de către comisia de cenzori a societății.

„Acva-Bălti” S.A.

Comunicat informativ privind rezultatele adunării generale anuale ordinare a acționarilor S.A. „Acva-Bălti”

Adunarea generală anuală ordinare a acționarilor S.A. „Acva-Bălti” a avut loc la data de 29.05.2016 la adresa: mun. Bălti, str. Ștefan Cel Mare 137, cu cворумul de 78,36% din numărul total de 2074340 acțiuni cu drept de vot. Au fost examineate și aprobată

URMĂTOARELE DECIZII:

- A fost aprobată darea de seamă a Organului Executiv pentru anul 2015 și direcțiile prioritare de dezvoltare pentru anul 2016.
- A fost aprobat raportul Comisiei de Cenzori și Consiliului Societății.
- S-a aprobat decizia repartizării profitului pe anul 2015 și aprobarea normativelor pe 2016.
- A fost aprobată încheierea organizației de audit.
- A fost confirmată firma de audit SRL „AuditCom-CV” care va efectua auditul obligatoriu al Societății în anul 2016 cu aprobarea cantumului retribuției serviciilor ei.
- A fost aleasă Comisia de Cenzori în următoarea componentă: Tutunaru Lidia, Starciuc Rodica, Straciuc George.

CA “Klassika Asigurări” SA

Hotărârile Adunării Generale Extraordinare a acționarilor CA “Klassika Asigurări” SA, din 16 iunie 2016:

A participa la înființarea Societății pe Acțiuni „IMOBIL TERRA” cu sediul: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, 59.

SA “CARIERA DE GRANIT SI PIETRIS DIN SOROCA”

Извещаем, что 30 мая 2016 состоялось очередное годовое общее собрание акционеров. Место проведения собрания: г. Сорока, ул. Косуцилор 4. Кворум: 71.10%.

**НА СОБРАНИИ БЫЛИ ПРИНЯТЫ
СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ:**

- Принять к сведению финансовый отчет общества за 2015 год. Утвердить Отчет Совета Общества и одобрить все решения Совета Общества за отчетный период, а также все сделки Исполнительного органа за отчетный период. Утвердить отчет Ревизионной комиссии
- Утвердить следующие нормативы распределения прибыли: на выплату вознаграждения членам Совета Общества: не более 780000 лей, на выплату вознаграждения членам Ревизионной комиссии: не более 60000,00 лей, на благотворительную и спонсорскую деятельность 1000000,00 лей на оказание материальной помощи работникам предприятия и членам их семей-1000000,00 лей в рамках разработанных и утвержденных критериев, на формирование резервного капитала: 5% от чистой прибыли.
- Не утверждать аудиторское общество для проведения очередного обязательного аудита и установление размера оплаты его услуг.
- Утвердить Устав Общества в новой редакции. Уполномочить Мельник В. В. подписать и предоставить в Регистрационную палату РМ и в Национальную Комиссию по Финансовому Рынку РМ заявления и все необходимые документы для регистрации устава новой редакции, получать на руки зарегистрированный Устав Общества, подавать и получать всю необходимую документацию
- Установить размер вознаграждения ревизора в сумме 3000,00 лей за один календарный месяц.
- Избрать ревизором Общества Павленко Александру
- Уполномочить Ревизора правом заверения подписей председателя и секретаря общего собрания

S.A. “NORD-MOBILĂ”

cu sediul: or. Drochia str. 31 August nr. 33

Luînd în considerație lipsa cворумului înregistrat pentru Adunarea generală anuală a S.A. “NORD-MOBILĂ” convocată pentru data 17.05.2016, Consiliul Societății a decis la data 19.05.2016 convocarea repetată pentru data 15.06.2016 a Adunării generale anuale a S.A. “Nord-Mobilă”. La data 15.06.2016 a avut loc Adunarea generală anuală repetată a acționarilor “Nord-Mobilă” S.A., cu prezența acționarilor. Pentru participare la adunare s-au înregistrat acționari care dețin în comun 30,32% (384795 acțiuni) din numărul total al acțiunilor cu drept de vot al Societății. Cu 384745 voturi “pentru” și 50 voturi “împotriva”

**ADUNAREA A APROBAT URMĂTOARELE HOTĂRÂRI
PE MARGINEA ÎNTREBĂRILOR DIN ORDINEA DE ZI:**

- Aprobarea dării de seamă anuale a Consiliului Societății.
- Se aprobă darea de seamă anuală a Consiliului Societății
- Examinarea dării de seamă financiare a Societății pentru anul 2015.
- Se ia cunoștință și se aprobă darea de seamă financiară a Societății pentru anul 2015.
- Aprobarea dării de seamă anuale a Cenzorului Societății pentru anul 2015.
- Se aprobă darea de seamă anuală a Comisiei de Cenzori a Societății pentru anul 2015.
- Aprobarea repartizării profitului și acoperirea pierderilor anului 2015.
- A acoperi pierderile în sumă de 335294 lei din anul 2015 din contul profitului nerepartizat a anilor precedenți.
- Cu privire la dizolvarea Societății și pornirea procedurii de lichidare. Aprobarea planului de acțiuni în procesul de lichidare.
- Se aprobă dizolvarea benevolă a S.A. “NORD-MOBILĂ” în conformitate cu prevederile art. 97. alin. (2) a Legii privind Societățile pe acțiuni și art. 86 alin. (1) lit. c) a Codului Civil al RM cu începerea procedurii de lichidare a societății;
- Se aprobă planul de acțiuni care urmează a fi executat în scopul lichidării benevole a Societății în conformitate cu art. art. 86 – 99 Cod Civil al RM;
- Cu privire la încetarea anticipată a împunernicirilor organelor de conducere și control.
- În legătură cu dizolvarea și începerea procedurii de lichidare a Societății se aprobă demisia dlui Lisu M. din funcția de administrator al Societății. Din ziua înregistrării dizolvării în Registrul de stat ai persoanelor juridice vor înceta împunernicirile Administratorului, Consiliului și Comisiile de Cenzori ale S.A. “NORD-MOBILĂ”.
- Aprobarea Organelor de conducere în perioada dizolvării și lichidării Societății.
- Se constituie Comisia de lichidare a S.A. “NORD-MOBILĂ” în componență a 3 persoane și anume: Burac Inga, Efimov Valeri, Lisu Mihai, la care trec toate împunernicirile de conducere a activității curente a scoletății.
- Stabilirea împunernicirilor, remunerările Organelor de Conducere ale Societății.
- Se aprobă regulamentul Comisiei de lichidare a S.A. “Nord-Mobilă”. Se stabilește remunerarea în quantum de 2000 lei lunar pentru fiecare membru al Comisiei de lichidare, cu achitarea acesteia după valorificarea activelor și achitarea creanțelor creditorilor Societății.
- Aprobarea raportului de evaluare a activelor Societății.
- Se aprobă Raportul de evaluare a patrimoniului S.A. “NORD-MOBILĂ” întocmit de către S.A. “Evaluem” la data 16.05.2016.
- Aprobarea listei creditorilor și tabelul creanțelor la situația din 30.04.2016.
- Se aprobă lista creditorilor și tabelul creanțelor Societății la situația din 30.04.2016.
- Aprobarea condițiilor de înstrăinare a activelor Societății în scopul lichidării.
- Înstrăinarea activelor Societății va fi efectuată de către Comisia de lichidare în conformitate cu Regulile de înstrăinare a patrimoniului S.A. “NORD-MOBILĂ”, prin negocieri directe, după aprobația bilanțului provizoriu de lichidare, la prețul de start nu mai mic de valoarea de piață stabilită în Raportul de evaluare al patrimoniului S.A. “NORD-MOBILĂ” din 16.05.2016. Se aprobă Regulile de înstrăinare a patrimoniului S.A. “NORD-MOBILĂ” în legătură cu lichidarea Societății.

În atenția acționarilor S.A. „Consocivil”

La adunarea acționarilor din 27.05.2016 au fost primește următoarele decizii:

- Anularea Deciziei adunării acționarilor anuale din 29.04.2016, ce săne de alegerea comisiei de cenzori.
- Alegerea comisiei de cenzori în componență: Președintele comisiei Pleș Mihail Membrii comisiei: Guțan Elena, Jarova Larisa

„Banca de Economii” S.A. în proces de lichidare

*va organiza pe data de 05 iulie 2016, ora 11.00, la adresa: mun. Chișinău, str. Columna 115, sala de ședințe, licitația „cu stigare”, privind comercializarea co-
tei părți deținută de Bancă în capitalul social al „Moldmediacard” S.R.L.*

No lo-tului	Denumirea	Mărimea co-tei părți, (%)	Prețul inițial, lei
1	Cota parte deținută de Banca de Economii S.A. în proces de lichidare în capitalul social „Moldmediacard” SRL	13.06	6,413,878.00

Pentru a participa la licitație participanții sunt obligați:

1. Să achite acontul în mărime de 10% din valoarea de expunere a lotului pentru care se va solicita participarea la licitație și 50 lei taxa de participare la următoarele conturi: c/f: 1003600002549, IBAN: MD27BE002805700498000021 – taxa de participare la licitație, BIC (codul Băncii): BECOMD2X; c/f: 1003600002549, IBAN: MD44BE002805600498000011 – acont pentru participare la licitație lotului, BIC (codul Băncii): BECOMD2X.

NOTĂ: Este necesar, ca la efectuarea plăților să fie distinct și amplu comunicată informația despre plățitorul de mijloace bănești.

- Să prezinte pînă pe data de 04.07.2016, la adresa mun. Chișinău, str. Columna 115, anticamera: – cererea de participare la licitație (care se întocmește la bancă conform modelului); – documentul de plată care confirmă depunerea acontului/aconturilor și taxei de participare la licitație, la conturile sus-indicate;
- copiile actelor care certifică identitatea (buletinul de identitate; certificatul de înregistrare și extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice; actul de identitate al reprezentantului);
- documentele care confirmă împunernicirea reprezentantului de a participa la licitație din numele și pe contul persoanei fizice/juridice, de a licita pentru lotul expus la licitație, de a semna procesele-verbe ale licitației, contractele de vînzare-cumpărare, actele de predare-primire, și anume:
- procura autentificată notarial;
- hotărîrea organului de decizie a persoanei juridice, autentificată notarial, privind participarea companiei la licitația respectivă, cu indicarea persoanei ce o va reprezenta, datele de identificare și împunernicirile acesteia.

Informații suplimentare, despre comercializare pot fi obținute la tel.: 022-218-046; 022-218-027 sau pe site-ul Băncii

Ежемесячный
бюллетень НКФР –
май 2016 г.

2

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

3

Обозреватель финансового рынка

Market

<http://www.capital.market.md> Nr.25 (646)
Среда, 22 июня 2016 г.

Цена 6 леев

4

Парламент принял во втором чтении пакет законов о неподкупности

В частности, одобрены проекты законов о Национальной антикоррупционной комиссии, о декларировании имущества и личных интересов, а также проекты изменений и дополнений в некоторые законодательные акты. Законопроекты предусматривают преобразование Национальной антикоррупционной комиссии в Национальный антикоррупционный центр, который получит более широкие полномочия для проверки чиновников на неподкупность.

Речь идет также о радикальном реформировании системы декларирования имущества и личных интересов, реорганизации органа, в обязанности которого входит проверка имущества. При этом чиновники будут обязаны декларировать не только свое имущество, активы в стране и за рубежом, но и всех родственников до 4-й степени родства включительно, а также информировать о возможном конфликте интересов с ними. Кроме того, им предстоит декларировать, помимо недвижимости, акций, долей в бизнесе, земельных участков, и предметы культуры и искусства, драгоценности, подарки на сумму свыше 20 тыс. леев и т. д.

В Национальном антикорруп-

ционном центре будет учреждена должность инспектора по неподкупности, который будет внимательно следить за представлением деклараций о доходах и декларированием личных интересов должностных лиц. Инспектор, имеющий независимый статус, будет иметь доступ ко всем информационным базам данных о недвижимом имуществе, земельных участках, реестру юридических лиц, реестру гарантов, будет сравнивать данные, представленные в декларации, с данными в реестрах, зарегистрированных

не только на имя чиновника, но и на всех его родственников. Инспектор будет иметь доступ к другой конфиденциальной информации об этих лицах или подозреваемых в указании ложных данных в декларациях, конфликте интересов. Инспектор по неподкупности будет функционально независим от руководства центра и сможет констатировать нарушения, требовать объяснений, а также обладать правом наложения санкций в случае необходимости, подавать в суд, добиваться конфискации имущества.

Национальный антикоррупционный центр сможет применять более жесткие санкции в отношении должностных лиц, нарушающих законодательство о неподкупности и фальсифицирующих декларации о доходах и интересах, вплоть до освобождения их от должности. Кроме того, отправленные в отставку на основании нарушения критериев неподкупности уже не смогут занимать госдолжности. Законом оговорены также механизмы конфискации незаконно нажитого имущества.

InfoMarket

Парламент принял в первом чтении проект Закона о бюджете государственного социального страхования на 2016 г.

Ожидается, что его доходы составят 14 млрд 945 млн 684,3 тыс. леев и увеличатся на 10,9%, в сравнении с предыдущим годом, а расходы вырастут на 10,4% – до 14 млрд 976 млн 094,8 тыс. леев. Предполагается, что доля доходов и расходов бюджета государственного социального страхования в 2016 г. составит 11,2% от ВВП в обоих случаях против 11,6% в 2015 г.

Согласно прогнозам, взносы в фонды обязательного соцстрахования составят 10 млрд 202 млн 612,4 тыс. леев (+12,3% по сравнению с 2015 г.). Этот прогноз учитывает следующие цели: поддержание общего размера взноса на государственное социальное страхование на уровне 29% (23% платит работодатель, 6% – работник); сохранение тарифа взноса на госу-

дарственное социальное страхование в размере 22% от фонда заработной платы лиц, работающих по индивидуальному трудовому договору в сфере сельского хозяйства, где 6% будет субсидироваться за счет госбюджета; расчет взносов работодателя на государственное социальное страхование сотрудников гражданской авиации, чья работа подпадает под особые условия, в соответствии с тарифом 33% и т.д.

Планируется, что трансферты из национального публичного бюджета в бюджет обязательного соцстрахования составят в этом году 4 млрд 738 млн 196,9 тыс. леев (+7,9%). При оценке расходов бюджета государственного соцстрахования на 2016 г. были учтены: индексация пенсий на 10,1% с 1 апреля, индексация социальных пособий, увеличение минимального размера пособий по уходу за ребенком и т. д. Проект Закона о бюджете государственного со-

циального страхования на 2016 г. был сперстан исходя из прогноза среднегодовой инфляции в 10,5%, средней зарплаты по экономике в 5050 леев (+9,8% в сравнении с предыдущим годом), а также размера фонда зарплаты в 36,2 млрд леев (+9,4% к 2015 г.).

Кроме того, парламент Молдовы принял в первом чтении проект закона о фондах обязательного медицинского страхования на 2016 г. с доходами и расходами в 5 млрд 838,5 млн леев.

При этом, по сравнению с 2015 г., в этом году прогнозируется увеличение доходов фондов обязательного медицинского страхования на 678,4 млн леев (+13,1%), а расходов – на 578,4 млн леев (+11%). Взнос обязательного медицинского страхования сохранится на уровне 9% (работодатель и работник будут выплачивать по 4,5%).

InfoMarket

CAPITAL Market

**ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

**Вниманию
читателей!**

Газету Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Орхей: №150
Хынчешть: №161
Сорока: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу Кишинев, ул. В. Александри, 115.

Внимание!

На главной странице сайта газеты появилась новая рубрика «Собрания АО», где представлена информация о датах предстоящих общих собраний акционеров на неделю.

Национальная комиссия по финансовому рынку

БЮЛЛЕТЕНЬ • 5 • 2016

РЫНОК КАПИТАЛА

ПЕРВИЧНЫЙ РЫНОК

В мае 2016 года Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР) зарегистрировала в Государственном реестре ценных бумаг (ГРЦБ) 4 дополнительные эмиссии акций на сумму 142,50 млн леев (Таблица №1).

Объем эмиссий акций в мае 2016 года вырос, по сравнению с соответствующим месяцем прошлого года, на 129,72 млн леев или в 11,15 раза (Диаграмма №1).

В январе – мае 2016 года было осуществлено 14 эмиссий ценных бумаг на общую сумму 278,82 млн леев, что на 144,90 млн леев или в 2,08 раза больше, чем за аналогичный период предыдущего года (Диаграмма №2).

Динамика количества и объема эмиссий ценных бумаг в январе – мае 2012–2016 гг. отражена в Диаграмме №2 и Диаграмме №3.

В январе – мае 2016 года объем иностранных инвестиций составил 105,15 млн леев или 37,71% от общей суммы инвестиций.

Кроме того, объем иностранных инвестиций в январе – мае 2016 года увеличился на 96,27 млн леев против показателя за январь – май 2015 года (Диаграмма №4).

СДЕЛКИ, ОСУЩЕСТВЛЕННЫЕ НА ВТОРИЧНОМ РЫНКЕ

В мае 2016 года было осуществлено 308 сделок с корпоративными ценностями на сумму 691,68 млн леев, в сделках участвовало 16,17 млн единиц ценных бумаг.

Динамика сделок на вторичном рынке в январе – мае 2016 года отражена в Диаграмме №5.

В январе – мае 2016 года на вторичном рынке было осуществлено 2795 сделок на сумму 1016,51 млн леев, что на 531,05 млн леев или в 2,09 раза больше, по сравнению с январем – маем предыдущего года (Таблица №2).

Доля сделок на вторичном рынке в мае 2016 года по объему и по количеству сделок отражена в Диаграмме №6 и Диаграмме №7.

Кроме того, в мае 2016 года НКФР не утвердила проспекты добровольных предложений на получение контроля над акциями на вторичном рынке.

СДЕЛКИ НА РЕГУЛИРУЕМОМ РЫНКЕ

В мае 2016 года на регулируемом рынке было осуществлено 23 сделки на сумму 54,11 млн леев, в сделках участвовало 0,42 млн единиц ценных бумаг.

В структуре сделок, осуществленных вне регулируемого рынка или МТС, за отчетный период наибольшая доля по объему приходится на специальную сделку с акциями одного эмитента на сумму 50,00 млн леев или 92,40% от общего объема сделок, осуществленных на регулируемом рынке. Кроме того, зарегистрировано 20 сделок купли-продажи с акциями, выпущенными 9 эмитентами – на сумму 3,06 млн леев или 5,66%, и 2 сделки, осуществленные в результате публичного предложения на рынке капитала акций, выпущенных одним эмитентом – 1,05 млн леев или 1,94% (Диаграмма №8).

СДЕЛКИ, ОСУЩЕСТВЛЕННЫЕ В РАМКАХ МНОГОСТОРОННЕЙ ТОРГОВОЙ СИСТЕМЫ (МТС)

В мае 2016 года в рамках МТС было осуществлено 47 сделок на сумму 0,28 млн леев, в сделках участвовало 0,25 млн единиц ценных бумаг.

В структуре сделок, осуществленных в рамках МТС в апреле 2016 года, наибольшая доля по объему приходится на сделки купли-продажи, осуществленные с акциями 5 эмитентов на сумму 0,26 млн леев или 92,86% от общего объема сделок в рамках МТС, и 7 сделок, осуществленных в результате аукционов по продаже акций (единным пакетом), выпущенных 2 эмитентами – 0,02 млн леев или 7,14% (Диаграмма №9).

СДЕЛКИ, ОСУЩЕСТВЛЕННЫЕ ВНЕ РЕГУЛИРУЕМОГО РЫНКА ИЛИ В МТС

Согласно отчетам, представленным субъектами в мае 2016 года, вне регулируемого рынка или МТС было осуществлено 238 сделок на сумму 637,29 млн леев, в сделках участвовало 15,50 млн единиц ценных бумаг.

В структуре сделок, осуществленных вне регулируемого рынка или МТС, за отчетный период наибольшая доля по объему приходится на сделки взноса ценных бумаг в уставный капитал общества с ограниченной ответственностью или юридического лица – нерезидента – 97,36% или 620,46 млн леев. Кроме того, сделки купли-продажи составили 2,06% или 13,15 млн леев, сделки, осуществленные согласно положениям ст. II части (3) Закона №163-XVI от 13.07.2007 о внесении изменений и дополнений в Закон об акционерных обществах – 0,41% или 2,62 млн леев, и другие сделки – 0,17% или 1,06 млн леев (Диаграмма №10).

Национальная комиссия по финансовому рынку:

MD 2012, мун. Кишинёв, б-р Штефана чел Маре, 77, тел. (373 22) 859 401; www.cnpf.md

Управление внешних отношений и развития: тел. (373 22) 859 430

Диаграмма №1 Объем эмиссий ценных бумаг в мае 2012–2016 гг.

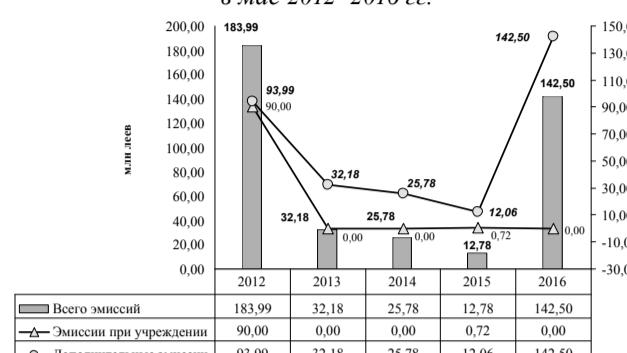

Диаграмма №6 Структура сделок на вторичном рынке, май 2016 г.

(по объему сделок)

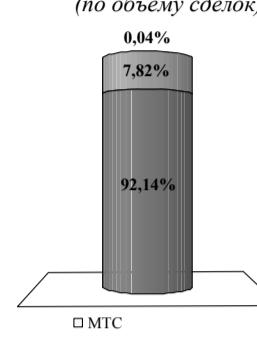

Диаграмма №7 Структура сделок на вторичном рынке, май 2016 г.

(по количеству сделок)

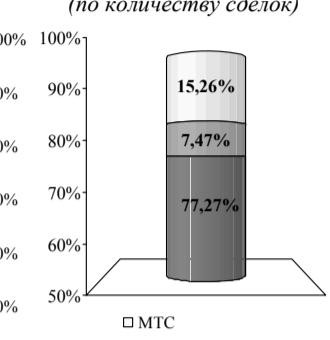

Диаграмма №2 Объем эмиссий ценных бумаг в январе – мае 2012–2016 гг.

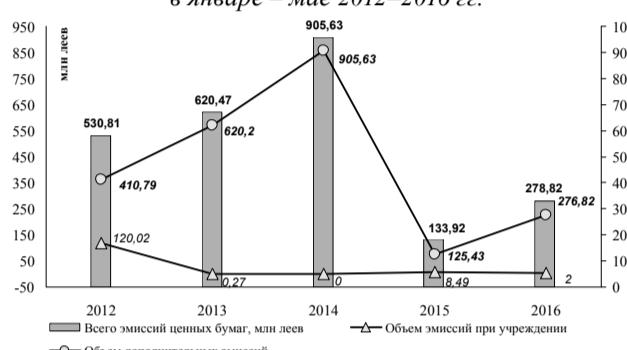

Диаграмма №3 Количество эмиссий ценных бумаг в январе – мае 2012–2016 гг.

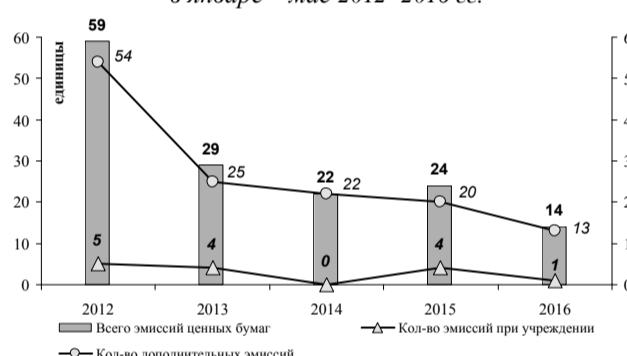

Диаграмма №4 Объем иностранных инвестиций в январе – мае 2012–2016 гг.

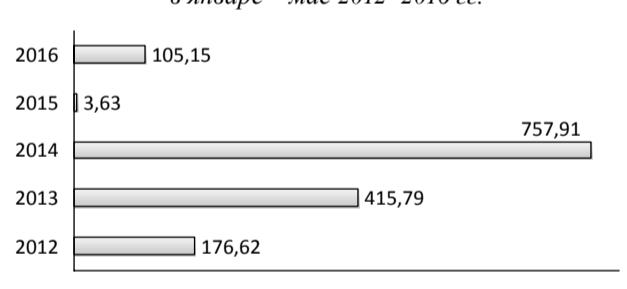

Диаграмма №5 Ежемесячная динамика сделок на вторичном рынке, январь – май 2012–2016 гг.

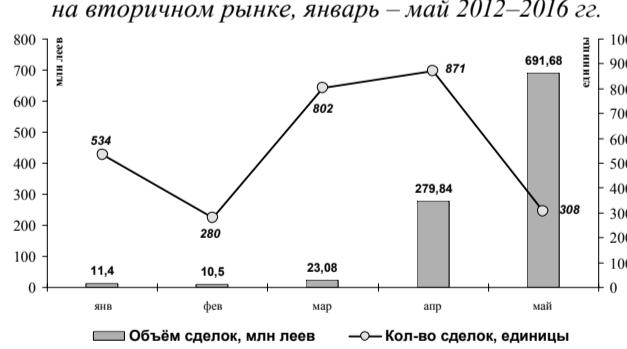

Таблица №1 Эмиссии ценных бумаг, зарегистрированные в ГРЦБ в мае 2016 г.

Наименование эмитента	Код ISIN ценных бумаг	Сумма эмиссии, леев	Кол-во размещенных ценных бумаг, единиц	Номинальная стоимость ценной бумаги, леев	Стоимость размещения ценной бумаги, леев
Дополнительные эмиссии акций					
SA "REUPIES"	MD14REUP1009	14519475	967965	15	15
SA "TEBAS"	MD14TEBS1007	19830000	1983000	10	10
SA "DOTARCOM"	MD14DOTC1001	7907745	343815	23	23
SA "PARCUL DE AUTOBUZE DIN BALȚI"	MD14PAUT1001	100246696	9113336	11	11
Всего		142 503 916			

Таблица №2 Показатели сделок с корпоративными ценностями в январе – мае 2015–2016 гг.

Январь – май	Биржевой рынок/регулируемый		Внебиржевой рынок/вне регулируемого рынка или МТС		Многосторонняя торговая система (МТС)		Всего вторичный рынок
	единиц	млн леев	единиц	млн леев	единиц	млн леев	
2015 г.	219	182,95	X	X	916	302,51	1135
2016 г.	105	318,49	136	1,73	2554	696,29	2795

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 17 июня 2016 года, был рассмотрен ряд вопросов.

В результате того, что лицензии на право осуществления профессиональной деятельности на рынке ценных бумаг стали недействительными, Административный совет НКФР принял решение исключить из Реестра выданных лицензий лицензии акционерного общества Bursa de Valori Chisinau и Broker-Capital, которые ранее владели лицензией №000589 от 24.02.2012 на право осуществления биржевой деятельности как основной и расчетно-клиринговой и консалтинговой деятельности – как смежных видов, и соответственно №000586 от 09.12.2011 на право осуществления дилерской деятельности как основной и брокерской, андеррайтинга и инвестиционного консалтинга – как смежных видов.

Для обеспечения выполнения положений Закона о финансовых организациях, Постановления Национального банка Молдовы №43 от 02.03.2016 и Постановления НКФР об этапах, сроках, порядке и процедуре аннулирования акций и эмиссии новых акций коммерческим банком Moldova-Agroindbank SA, Административный совет НКФР принял решение внести изменения в Распоряжение Национальной комиссии по финансовому рынку №27/З-О от 16.05.2014.

Административный совет НКФР принял решение выдать страховому брокеру PARTENERUL TĂU SRL лицензию на право осуществления посреднической деятельности в страховании с 18 июня 2016 года на неограниченный срок по адресу: ул. Соколень, 1, мун. Кишинев.

Кроме того, Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензии:

– страхового-перестраховочного брокера PARTENER-BROKER SRL серии CNPF №000763, выданную 23 мая 2014 года на неограниченный срок, на право осуществления посреднической деятельности в страховании и перестраховании, путем замены приложения к лицензии с исключением следующих адресов, по которым осуществляется лицензированная деятельность: ул. 31 Августа, 16/2, г. Дрокия; ул. Бритела де чиркулацие, 1A, г. Дрокия; ул. К. Чекал, 29, г. Дрокия;

– страховой компании DONARIS VIENNA IN-

SURANCE GROUP SA серии CNPF №000842, выданную 29 марта 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с: а) включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензированная деятельность: ул. П. Бощу, 83, мун. Бельцы; Дондюшанский район, село Тырнова, ул. 31 Августа, 19; ул. 31 Августа, 33, г. Дрокия; ул. Фрунзе, 12, г. Липканы; ул. Бириунца, 12, эт. 1, г. Криуляны; б) исключением следующих адресов, по которым осуществляется лицензированная деятельность: ул. Митрополита Варлаама, 48, мун. Кишинев; бульвар Кузя Водэ, 31/1, мун. Кишинев;

– страхового-перестраховочного общества MOLDCARGO SA серии CNPF №000687, выданную 30 мая 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в сфере страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов, по которым осуществляется лицензированная деятельность: ул. Стрий, 17А, мун. Бельцы; ул. Св. Николая, 53/1, мун. Бельцы.

В целях исполнения положения Закона о страховании и на основании положений Закона Национальной комиссии по финансовому рынку, Административный совет НКФР принял решение утвердить список юрисдикций, которые не отвечают международным стандартам прозрачности и имеют повышенный уровень риска.

Изучив представленное заявление, Административный совет НКФР принял решение выдать CIA ASITO SA предварительное согласие на снятие денежных средств с депозитного счета в долларах США и их размещение на текущем счету в леях для выполнения обязательств по выплате страховых возмещений лицам, которым был причинен ущерб согласно платежным поручениям, выданным страховщиком, а также на снятие денежных средств с депозитного счета в долларах США и их размещение на текущем счету в евро для осуществления выплат согласно требованиям, направленным иностранными компаниями, обязав CIA ASITO SA проинформировать Национальную комиссию по финансовому рынку в день осуществления оплаты и не позже следующего за ним дня о совершении операций с представлением доказательных документов, обратив внимание CIA ASITO на необходимость использования финансовых средств только на указанные выплаты.

Парламент одобрил в окончательном чтении бюджетно-налоговую политику на 2016 г.

За утверждение документа проголосовало 56 депутатов от правящей коалиции. Как отметил председатель парламентской комиссии по экономике, бюджету и финансам Штефан Крянгэ, главные изменения, внесенные в ходе второго чтения, касаются отказа от введения нового налога на автомобили и запланированного ранее повышения размера акцизов на автомобили и стоимости «виньеток».

Предусмотрено также сокращение на 50% акцизов на машины с гибридным мотором, освобождение от уплаты НДС машин с электромотором для облегчения и стимула ввоза в страну таких экологических машин. Планируется, что правительство подготовит и представит парламенту целый пакет законов, который будет предусматривать сокращение акцизов на машины с целью стимулирования их импорта, а также повышение стоимости «виньеток» для незарегистрированных в стране автомобилей. Кроме того, в рамках второго чтения по бюджетно-налоговой политике на 2016 г. было решено отказаться от идеи увеличения земельного налога на 15%, ввести пониженную ставку НДС на уровне 8% для услуг по транспортировке и распределению природного газа. Акцизы на сигареты с фильтром было решено установить на уровне 300 леев + 12%, но не менее 400

леев, хотя правительство первоначально предложило фиксированную часть акциза на сигареты с фильтром увеличить с 200 до 220 леев за 1000 шт., а адвалорную – снизить с 18% до 17% и предусмотреть, что этот акциз в целом не должен быть менее 250 леев.

Депутаты уточнили также положения, касающиеся планируемого введения в 2016 г. нового налога на роскошь для физических лиц – владельцев дорогой недвижимости. Решено, что его будут платить владельцы жилых и гостевых домов площадью более 120 кв. м, кадастровой стоимостью от 1,5 млн леев. Ставка нового налога составит 0,8% от оценочной стоимости дорогостоящей недвижимости, установленной территориальными кадастровыми органами. Кроме того, депутаты одобрили идею вычета из подоходного налога сумм выплачиваемых частных стипендий.

Следует отметить, что проект бюджетно-налоговой политики на 2016 г. был одобрен парламентом 1 апреля. Документ предусматривает среди прочего повышение акцизов на пиво, вино и крепкие алкогольные напитки, ювелирные изделия и драгоценные металлы в среднем на 10,5%, в соответствии с прогнозируемым ранее уровнем инфляции на 2016 г. В частности, акциз на пиво в 2016 г. вырастет с 2,15 до 2,38 лея

за литр, акциз на вермуты и другие виноградные натуральные вина с добавлением растительных или ароматических экстрактов, сидр, смеси из сброженных напитков и смесей сброженных напитков и безалкогольных напитков повысятся с 11,17 до 12,34 лея за литр. Акциз для этилового неденатурированного спирта с объемной долей этилового спирта 80% или более, а также для этилового спирта и прочих денатурированных спиртов любой концентрации увеличен с 77,67 до 85,83 лея за литр абсолютного спирта. Такой же рост акциза предусмотрен для этилового неденатурированного спирта с объемной долей этилового спирта менее 80%, а также для дистиллятов, спиртовых настоек, ликеров и прочих спиртных напитков. Вместе с тем предусмотрено снижение до 2,38 лея за литр ставки акциза на яблочный и грушевый сидр. Акцизы на нефтепродукты в Молдове в 2016 г. будут повышенены в среднем на 11,4% – размер годового прироста ВВП, номинально прогнозируемого на 2016 г. по отношению к предыдущему году. В частности, размер акциза на бензин увеличится с 3714 до 4137 леев, на дизтопливо – с 1544 до 1720 леев, на сжиженный газ – с 2313 до 2577 леев за тонну. В то же время размер акциза на мазут будет сохранен на уровне 348 леев за тонну.

InfoMarket

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. „О Национальной комиссии по финансовому рынку”, Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; BC "Victoriabank" S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

IDIS Viitorul: Молдове необходимы современная система госзакупок, а также равные шансы бизнеса для участия в закупке товаров и услуг

Об этом говорится в исследовании состояния системы госзакупок Молдовы, которое подготовил IDIS Viitorul. Эксперты института отмечают, что в системе госзакупок нарушаются институциональные и законодательные рамки, она непрозрачна, и существуют риски мошенничества.

По словам руководителя экономического отдела института Виорела Кивриги, система госзакупок в Молдове сталкивается с целым комплексом трудностей, которые воздействуют на всю экономику страны. В их числе коррупция, антиконкурентные практики, низкая прозрачность, влияние политического фактора. При этом любые возможные потери в системе госзакупок влияют на развитие инфраструктуры и публичных услуг, ухудшают состояние бизнес-среды, а также снижают качество жизни граждан. По словам эксперта, власти страны должны устранить все элементы, препятствующие модернизации системы госзакупок, а также обеспечить гармонизацию национального законодательства о госзакупках с европейскими требованиями.

В то же время эксперты отмечают, что принятый в мае 2015 г. новый закон о госзакупках предусматривает более широкий доступ общественности к контрактам о закупках товаров и услуг, большее участие гражданского общества в процессе госзакупок, новое отношение к контрактам и соотношению цены и качества. Авторы исследования рекомендуют властям страны ориентироваться на устойчивость госзакупок, предлагают исключить возможность изменения контрактов после завершения тендеров, обеспечить профессионализм лиц, вовлеченных в систему госзакупок, повысить контроль в системе госзакупок, ввести новые определения понятий «конфликт интересов», изменить положения, связанные с субконтрактами, более широко применять электронные тендеры и разработать национальную стратегию в области госзакупок.

Согласно исследованию, стоимость контрактов на госзакупки, зарегистрированные Агентством по госзакупкам, в 2014 г. составил 11,5 млрд леев, что составляет 10,3% от ВВП страны. Для сравнения, в ЕС каждый год около 250 тыс. госучреждений тратят примерно 14% ВВП на закупку товаров, услуг и работ.

Banca de Economii начал продавать финансовые активы – обязательства по кредитам, выданным ранее клиентам

Как сообщила пресс-служба банка, к участию в тендере приглашаются банки, микрофинансовые организации, лизинговые компании, ссудо-сберегательные ассоциации, коллекторские агентства.

На продажу выставлены кредиты, выданные ранее клиентам ВЕМ. Отмечается, что заинтересованные стороны смогут провести анализ кредитных досье потенциальных дебиторов цессии, но при условии предварительного заключения соглашения о конфиденциальности с находящимся в процессе ликвидации Banca de Economii. Это соглашение обеспечит доступ к информации, представляющей банковскую тайну. Более подробная информация доступна на сайте ВЕМ.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770

Poșta Moldovei: PM21700

Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Административный совет:

Председатель: Нина ДОСКА,

Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,

Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЗ

Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC "Victoriabank", SA, fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Алина Осояну: «У Совета бюро «Зеленая карта» новый подход к Бюро, находящемуся под наблюдением»

Интервью газеты Capital Market с Алиной Осояну, исполнительным директором Национального бюро страховщиков автотранспортных средств Республики Молдова

– Вопрос исключения Молдовы из системы «Зеленая карта» неоднократно откладывался, и в начале июня Совет бюро в Брюсселе решил оставить Национальное бюро страховщиков автотранспортных средств Республики Молдова (BNAА) в качестве полноправного члена системы. Насколько неожиданным для Вас стало решение европейского органа или, наоборот, Вы его предвидели? Предусматривает ли оно какие-либо условия?

– Говорить об ожиданиях не приходится, если вспомнить, что в прошлом году Генеральное собрание членов Совета бюро в Брюсселе (47 государств) жестко оштрафовало молдавское бюро, что имело свои прямые последствия для рынка страхования и ударило по имиджу страны в целом. Надо сказать, что наказание было объективным и правильным, а решение об исключении было отложено благодаря постоянной поддержке Совета бюро, оказываемой нам на протяжении всего этого времени.

Конечно, отмена исключения из системы «Зеленая карта» – очень хорошая новость в первую очередь для наших граждан. Им не придется нести дополнительные расходы в случае выезда за рубеж. Однако BNAА вместе со своими членами и властями страны должны принять конкретные меры для сохранения полноправного членства в системе. Тут возникает естественный ответ на вопрос, было ли чем-то обусловлено решение о сохранении членства. BNAА остается под строгим мониторингом Совета бюро, еще более пристальное внимание будет уделяться финансовой стабильности BNAА.

– Еще в прошлом году, в ходе своего визита в Кишинев председатель Совета бюро Жан Зеннерс заявил, что «риски исключения Республики Молдова из системы «Зеленая карта» очень высок». Какие меры были приняты Молдовой, в результате которых Совет бюро изменил свое решение?

– Я думаю, что разочарование было бы сильным, если бы Совет бюро не изменил свою позицию, ведь слишком много вложено в молдавское бюро, чтобы не получить положительного результата. Изменение позиции – это результат совпадения ряда факторов, повлиявших на сохранение членства BNAА в системе «Зеленая карта».

Во-первых, представители Совета бюро после визита в августе прошлого года согласились дать еще один шанс Молдове, разработав конкретный План действий под ответственность BNAА и ответственных государственных органов в целях устранения недочетов в деятельности молдавского бюро. Во-вторых, Совет бюро поддерживал и оказывал помощь посредством еженедельных видеоконференций, определенных рекомендаций для BNAА. Третьим фактором является готовность властей Молдовы внедрять меры, предусмотренные в Плане действий. И, не в последнюю очередь, речь идет об усилиях

коллег из BNAА и членов Административного совета, связанных с принятием быстрых решений по различным вопросам, о которых постоянно оповещали представителей Совета бюро.

Можно говорить, таким образом, о совместном участии ряда органов и лиц, что и привело к изменению решения Генерального собрания Совета бюро и сохранению членства бюро Республики Молдова.

– **Надо понимать, что Молдова избежала «дамоклова меча» и по-прежнему рассматривается как добросовестный партнер в сфере страхования «Зеленая карта»?**

– Рано еще использовать такие обороты, восстановление доверия основывается на нашей деятельности, которая должна убедить внешних партнеров в том, что и BNAА, и его члены действуют в соответствии с принципами системы «Зеленая карта», не допускают нарушений фундаментальных правил. О доверии можно будет говорить тогда, когда BNAА выйдет на уровень других бюро системы, а члены бюро будут неукоснительно соблюдать обязательства по возмещению ущерба, причиненного пострадавшим.

– **Ощущают ли молдавские владельцы полисов «Зеленая карта» какие-либо изменения?**

– Сейчас граждане Республики Молдова, владеющие автотранспортными средствами, зарегистрированными в Молдове, могут свободно приобретать полисы

«Зеленая карта», все препятствия к этому исчезли после положительного решения Генерального собрания в Таллинне 2 июня этого года.

Важно, чтобы граждане приобретали полисы в авторизованных пунктах страховых компаний – эмитентах «Зеленой карты» и не поддавались обману «выгодных предложений», которые на поверхность оказываются фальшивками, и люди выезжают за границу без защиты. Это очень распространенное явление, что тоже отразилось на намерении остановить членство BNAА в системе «Зеленая карта».

– **Недавнее решение Совета бюро предполагает, что Молдова по-прежнему остается под наблюдением. Каковы условия, и кто должен выполнять их?**

– Ранее мониторинг бюро означал выполнение финансовых критериев по требованию Совета бюро, то есть размещение бюро соответствующих финансовых гарантий и ежегодное перезаключение общего договора о страховании «Излишок ущерба». Недавно, в ходе заседания Генерального собрания членов Совета бюро было принято решение о новом подходе к бюро, которые находятся под наблюдением. Так, будут введены новые процедуры мониторинга в зависимости от ряда критериев, которые будут разделены по высокому, среднему или низкому уровню важности. Например, одним из показателей высокой значимости является число требований о гарантиях, зарегистрированных на монито-

ризируемое бюро, а как результат могут быть применены денежные штрафы или лишения права голоса на Генеральном собрании, если бюро, находящееся под мониторингом, не соблюдает дисциплину в рамках системы. Кроме того, процедура мониторинга предполагает не только проверку финансовой стабильности и платежеспособности бюро, но и информацию о финансовой стабильности членов бюро, которое находится под мониторингом.

– **Какова нынешняя ситуация в вопросе выплаты обязательств молдавскими страховыми компаниями?**

– Не могу сказать, что члены выполнили полностью и оптимальные сроки, и все обязательства по выплате ущерба, нанесенного в результате дорожных происшествий, совершенных их страхователями за пределами Республики Молдова. Есть случаи несвоевременной выплаты, но есть и заметный прогресс в этом вопросе. Сотрудничая с другими национальными бюро, мы определяем, кто из членов не выполняет свои обязательства в срок. Зарубежным коллегам неизвестно, почему происходят задержки с выплатой, когда наши страховщики ежегодно занимаются делами по ущербу, которых значительно меньше, чем в других странах. Все же, я предполагаю, что самодисциплина и внедрение адекватного внутреннего контроля позволят страховщикам – эмитентам «Зеленой карты» избежать наказания BNAА за несоблюдение ими платежных обязательств.

– **Что Вы можете сказать о мошенничестве в сегменте страхования «Зеленая карта», как с этим бороться?**

– Мошенничество с полисами «Зеленая карта» можно разделить на два типа: фальсификация полисов «Зеленая карта» и фальсификация обстоятельства дорожных происшествий или даже инсценировка ДТП. Что касается симуляции ДТП и мошенническое получение страховых возмещений, могу сказать, что присутствуя на различных семинарах и конференциях, где обсуждается это явление, я поняла, что наши зарубежные коллеги вкладывают большие средства в свои департаменты по борьбе с мошенничеством. В других странах при наступлении ДТП составляется так называемый мирный договор без вмешательства полиции. Отсюда и удивление зарубежных коллег при обсуждении случаев ДТП с явными следами

мошенничества, как это может случиться, когда с самого начала обстоятельства происшествия расследуются органами полиции. Даже если BNAА или местные страховщики будут развивать политику борьбы с мошенничеством, все равно сложно обходиться без участия полиции. Для BNAА и наших страховщиков нелегко доказать симуляцию ДТП, например при происшествии, наступившем на территории Молдовы с участием гражданина – владельца «Зеленой карты», выданной страховщиком другой страны. Хотя это можно установить путем полу-

чения доказательств при помощи современного информационного оборудования.

Аналогичная ситуация и в случае подделки полисов «Зеленая карта», здесь необходим контроль на границе. В связи с этим правительство недавно приняло Постановление, которым вводится процедура пограничного контроля полисов при помощи Государственной информационной системы RCA DATA. В результате этой процедуры мы ожидаем положительной отдачи и считаем, что можно будет исключить возможность выезда граждан без страховой защиты.

– **Каковы приоритеты BNAА на будущее?**

– В ходе встреч с председателем, генеральным секретарем и другими представителями Совета бюро в Брюсселе накануне Генерального собрания обсуждались вопросы, требующие решения, которые не были урегулированы BNAА. Лично я считаю, что пока BNAА является частью международной системы, бюро обязано внедрять международные стандарты. Совет бюро больше не потерпит непрозрачной и неправильной деятельности.

Так как рынок страхования «Зеленая карта» относительно невелик, по сравнению с другими рынками региона, такие процессы проще автоматизировать. Так, BNAА предлагает контролировать все уведомления об ущербе и требования о возврате ко всем своим членам при помощи отдельного модуля, интегрированного в информационную систему RCA DATA. Могу сказать, что были внесены технические изменения, и должна быть регламентирована и утверждена процедура взаимодействия BNAА со своими членами. Цель этого модуля – избежать задержек с выплатой ущерба путем постоянного мониторинга со стороны BNAА. Таким образом мы сможем избежать появления требований гарантов в онлайн-системе на сайте Совета бюро.

Кроме того, сейчас BNAА работает над проектом внутренней информационной системы, что позволит нам эффективно урегулировать дела об ущербе, приходящиеся на Фонд компенсаций и Фонд защиты жертв ДТП, управляемых BNAА.

Другой задачей является создание подразделения внутреннего аудита, как ключевого отдела здорового субъекта, который стремится внедрять международные стандарты.

Не зря Совет бюро ввел период мониторинга для молдавского бюро, динамика финансовой стабильности BNAА будет тщательно анализироваться, о чем мы были предупреждены. Стратегической задачей является обеспечение финансовой стабильности и безопасности. Надо сказать, что ущерб, нанесенный бюро в начале прошлого года, вызвал ряд негативных последствий, и без вмешательства властей BNAА не мог справиться с задачей, поставленной Советом бюро.

**Беседовала
Лилия АЛКАЭ**

Исследование показывает, что Молдова могла бы импортировать электроэнергию по цене до 40% ниже

Республика Молдова могла бы импортировать в последние годы электроэнергию по ценам до 40% ниже, согласно результатам исследования, проведенного Институтом общественной политики (ИОП).

Затягивание либерализации рынка препятствует и снижению цен на электроэнергию. Хотя с 1 января 2015 г. рынок электроэнергии Молдовы должен был предоставлять потребителям возможность выбора поставщика, а Закон от 27 мая 2016 г. узаконивает этот принцип, молдавские потребители по-прежнему остаются пленниками двух компаний – Gaz Natural Fenosa Energie Furnizare и Energie Furnizare Nord, которые доминируют в розничной поставке электроэнергии, считает автор исследования, эксперт Ион Эфрос.

Эти компании, в свою очередь, импортируют энергию только у поставщиков Украины и приднестровского региона, учитывая откладывание подключения к европейскому рынку электроэнергии и подписание контрактов на поставку электроэнергии с приднестровскими поставщиками, что полностью противоречит логике либерализации рынка.

Проблема Республики Молдова, которую необходимо решать в срочном порядке, связана с инфраструктурой для доступа к европейскому рынку электроэнергии, говорится в исследовании.

Проведенный ИОП анализ цен четко показывает, что если бы технически было возможно импортировать электроэнергию в больших объемах из Болгарии и Румынии в Республику Молдова с 2010 по 2015 гг., то оферта болгарского и румынского рынков была бы лучше, а цены ниже, по сравнению с офертами поставщиков левобережья Днестра и украинских поставщиков (которые были схожими). В случае Болгарии цена составляла бы в 2014 и 2015 гг. на 13,75 и соответственно 9,54% ниже, чем предложение приднестровского поставщика в этот же период. А в случае Румынии цены были бы ниже на 10,41% в 2013 г., на 27,8% – в 2014 году и на 40,6% – в 2015 году, по сравнению с ценами на электроэнергию, предоставляемыми ДТЭК и Кучурганской ГРЭС.

Поставщики по регулируемым тарифам, действующие на территории Республики Молдова, в настоящее время закупают электроэнергию на 28% дешевле, чем в прошлом году. В соответствии с контрактами, подписанными

между Energocom и поставщиками, электроэнергия на следующий год, а именно с 1 апреля 2016 г. по 31 марта 2017 г. поставляется по цене 48,995 доллара США за МВт·час, в отличие от 67,95 долларов США, выплачиваемых до 1 марта 2016 г.

Цены на топливо были снижены после установления НАРЭ предела розничных цен.

Проблемы в сфере энергетики не ограничиваются электричеством. Розничные цены на нефтепродукты были снижены после того, как Национальное агентство по регулированию в энергетике объявило пределы розничных цен на топливо. Ряд нефтяных компаний вывел на АЗС цену 16,21 лей за литр

бензина Premium-95 и 13,73-13,83 лея – на дизельное топливо.

На официальных сайтах крупных розничных продавцов пока не отображены новые цены, на некоторых представлены старые цены. НАРЭ обязало операторов нефтепродуктов определить цены розничной продажи, опубликовать их на своем веб-сайте и отобразить их на информационных панно на заправочных станциях в день, когда регулирующим органом будет установлен потолок. Новые цены вступили в силу и применимы для всех потребителей начиная с 1 июня.

Национальное агентство по регулированию в энергетике объявило 31 мая предельные роз-

нические цены на топливо на следующие две недели: на бензин Premium-95 – 16,21 лей за литр, дизельное топливо – 13,83 лей и сжиженный газ – 7,20 лей за литр. В соответствии с методологией, регулирующий орган в сфере энергетики каждые 14 календарных дней устанавливает максимальные розничные цены на бензин, дизельное топливо и сжиженный газ и публикует их на своем сайте до 13.00.

Национальное агентство по регулированию в энергетике предупредило операторов рынка нефтепродуктов об их ответственности за соблюдение новой процедуры установления и применения розничных цен на топливо.

НАРЭ констатировало в ходе публичного заседания от 30 мая, что 27 компаний 23-25 мая повысили цены на топливо с отклонением от положений действующего законодательства.

Агентство по регулированию в энергетике обязало обладателей лицензий устраниТЬ недостатки касательно выявленных отклонений. Представители регулирующего органа предупредили, что НАРЭ вправе возбудить процедуру приостановления действия лицензии в случае нарушения законодательства.

Корнелиу РАДУ

Как стать экспортером?

В Молдове насчитывается около 100 предприятий, которые обеспечивают большую часть экспорта страны, и примерно 300 других компаний, которые «готовы к экспорту», отмечает исследование, проведенное GatewayBaltic и CPM Consulting, посвященное приоритетным рынкам и инструментам для содействия молдавскому экспорту.

Для того чтобы начать экспортовать, компания должна иметь ряд существенных компонентов. Во-первых, нужен продукт для экспорта; во-вторых, навыки и подготовка людских ресурсов; знание рынка и планирование; B2B маркетинговые инструменты; организованная деятельность по экспортным продажам и не в последнюю очередь определенный бюджет на эти виды деятельности.

Многие владельцы бизнеса считают, что они знают всё о своих собственных продуктах и предпочтениях клиентов, так как работают в этой области на протяжении многих лет. Однако, по словам Александра Фридмана, известного бизнес-консультанта, такая осведомленность является «рыбьими знаниями». Кто знает ситуацию лучше в озере, рыбы, которые плавают в воде всю свою жизнь, или ихтиолог, учёный, специализирующийся на рыбе? Конечно, рыба в озере имеет больше информации. Но учёный имеет информацию, структурированную и проанализированную специфическими методами, которые будут служить основой для принятия деловых решений в отношении озера.

Поэтому проект «Повышение конкурентоспособности II» (PAC II), финансируемый Всемирным банком, направлен на оказание поддержки путём предоставления субсидий, консультативных услуг для улучшения управления бизнесом и увеличения экспортного потенциала молдавских товаров и услуг. «У нас есть ресурсы для приблизительно 250 грантов, покрывающих 50% от стоимости консультационных услуг, каждая компания – бенефициар получит не

более 200 тысяч леев, – сообщил руководитель подразделения по внедрению PAC II Аурелиу Касьян. – Оказав помощь 250 компаниям, чтобы они начали экспорт или смогли найти новые рынки сбыта, мы будем способствовать увеличению производства продуктов с высокой добавленной стоимостью и, соответственно, росту благосостояния жителей страны».

Компании могут подать заявку на финансирование, наполовину покрывающее стоимость услуг, которые позволят улучшить одну или несколько основных компонент для экспортёров. К ним относятся: на уровне продукции – внедрение системы управления качеством, разработка стратегии ценообразования, упаковки и этикетки; на уровне производственных процессов – реорганизация производственного процесса, менеджмент логистики, отраслевой анализ или технические исследования, разработка ИТ-инфраструктуры, выбор производственного оборудования, создание компьютерных информационных систем или автома-

тизованных производственных систем. Для улучшения управления уровнем сервиса могут быть закуплены услуги стратегического планирования, обучение кадров для получения навыков экспортных продаж, таких как организация презентаций, общение с клиентами и техники продаж.

Также к закупаемым услугам могут относиться исследования рынка или разработка стратегии продвижения и экспорта. Проект имеет возможность софинансировать закупку инструментов для маркетинга и продвижения, таких как разработка маркетинговой стратегии, бренда и фирменного стиля; брендинг продукта; создание сайта, каталога продуктов, портфолио предприятия, интернет-магазина и т.д. Более подробную информацию можно найти на сайте www.uipac.md.

Людмила Кастравец, консультант в области стратегического управления в компании Stildin Group LLC, которая обеспечивает сертификацию менеджмента качества одному из бенефициаров PAC II, считает, что отечественные предприятия делятся на две категории. Первая – это те, кто уже экспортирует. Они осознают сложность внешних рынков и понимают, что их собственных сил может не хватить на все исследования. Вторая категория включает в себя фирмы, которые не понимают необходимости консультационных услуг и, соответственно, не выделяют на них деньги. Но внешний консультант, специализирующийся в конкретной области, является более объективным и может придумать более радикальные предложения по совершенствованию процессов на предприятии, – говорит Людмила Кастравец.

«Консалтинговые услуги можно сравнить с медицинским осмотром. Перед назначением соответствующего лечения врач должен провести необходимые обследования. При запуске продукта вы должны ориентироваться на то, что хочет потребитель, и обеспечить ему желаемый продукт, а не убедить его в том, что он нуждается в вашей продукции», – говорит Думитру Слоновски, менеджер Magenta Consulting, компании, которая проводит маркетинговые исследования и оказывает услуги по развитию бизнеса.

Анатолие Паладе, управляющий дирек-

тор ProConsulting, рекомендует производителям при выборе консультационной услуги прежде всего изучить портфолио компании, рекомендации других клиентов и качество обслуживания. И только после этого цены. Цена обычно отражает квалификацию консультантов. «Всё больше предприятий понимают необходимость бизнес-планирования и то, что бизнес-план нужен в первую очередь менеджерам, а не банку при представлении кредита или донору для запроса о выдаче гранта», – говорит Анатолие Паладе.

Консалтинговые компании предлагают широкий спектр услуг. В этой области в Молдове специализируются примерно 800 предприятий, и бенефициары могут выбирать различные варианты цены и качества. Однако единой базы данных, из которой можно было бы выбрать поставщика услуг, пока не существует. Например, организация по развитию малых и средних предприятий (ODIMM) зарегистрировала на своём сайте более 90 поставщиков консалтинговых услуг, но многие из них являются малыми предприятиями, специализирующимися в узкой области.

«В частном секторе следует развивать культуру консультационных услуг. Практически все руководители нуждаются в информации и знаниях, чтобы корректировать бизнес-курс предприятия в меняющихся реалиях с учётом новых рыночных условий, с вступлением в силу Соглашения о свободной торговле с Европейским Союзом», – считает экс-министр экономики и председатель правления консалтинговой компании Business Intelligence Service Валериу Лазэр. С другой стороны, чтобы обеспечить высокое качество обслуживания, система взаимодействия нуждается в усилении связей между консультантами и бенефициарами, как на уровне юридических лиц, так и на индивидуальном уровне. В свою очередь, консультанты должны знать потребности и ожидания бизнеса и обеспечивать очень практичный продукт, тогда это будет гарантировать его высокое качество. И это может произойти, если появится платформа для обсуждения и координации проблем сектора», – говорит Лазэр.

Половина граждан Молдовы будут жить на 5 долларов в день

Сокращение денежных переводов, кража миллиарда, вызвавшая стремительно растущую инфляцию, привела к росту бедности среди населения Республики Молдова. Таковы оценки Всемирного банка, в докладе которого указывается, что уровень бедности достигнет 42% от общего числа населения. Банк прогнозирует, что бедная часть населения будет жить на 5 долларов в текущем году.

При этом, по данным Национального бюро статистики, цены в Молдове в мае повысились в среднем на 0,2% против нулевой инфляции в апреле. С начала 2016 г. инфляция составила 0,3%, а годовая – с мая 2015 г. по май 2016 г. – 7,9%. По данным бюро, число безработных в Молдове к началу апреля составило 74,4 тыс. человек, сократившись на 23,5 тыс. по сравнению с первым кварталом 2015 г. А уровень безработицы снизился с 8,5 до 6,2%.

Экономически активное население (занятые и безработные) достигло почти 1,2 млн человек, увеличившись на 4% (46,2 тыс.).

При этом численность занятого населения составляла 1,1 млн (+6,6%). Доля занятых мужчин меньше занятых женщин – 49,7% и соответственно 50,3%.

Сельским хозяйством занимались 324,7 тыс. – 28,9% из всего занятого населения. Доля работающих в промышленности уменьшилась с 13,5 до 12,8%, в строительстве – с 4 до 3,8%. Даже в секторе услуг, где занято более половины населения (54,5%), зарегистрировано падение на 3 п. п.

По данным статистики, основанной на опросе домашних хозяйств, 298,4 тыс. граждан РМ работают или находятся в поисках заработка за границей. Год назад их число равнялось 309,5 тыс. Почти 2/3 гастарбайтеров – из сельской местности.

В то же время, по данным Минэкономики, показатель средней зарплаты в экономике Молдовы в 2016 г. увеличится до 5050 леев по сравнению с 4600 леев в 2015 г.

Такие цифры месячного заработка в национальной экономике в предстоящем году озвучил вице-премьер, министр экономики Октавиан Калмык на заседании парламента при рассмотрении проекта закона о государственном бюджете на 2016 г.

Министр обратил внимание депутатов на тот факт, что проект бюджета верстался на основании прогнозов министерства экономики на январь 2016 г., а затем документ учел новые прогнозы, которые были сделаны в апреле 2016 г.

«Новый прогноз учитывал изменившуюся ситуацию как на внутреннем, так и на внешнем рынках, куда экономические агенты экспортируют свою продукцию», – отметил Калмык.

Он сказал, что за это время некоторые макроэкономические индикаторы стали лучше, чем они были на начало 2016 г., а некоторые, наоборот, ухудшились.

Прогноз роста ВВП в 2016 г. составляет 1%. «Даже если реальная ситуация будет более благоприятной, чем она прогнозируется сейчас, и экономика покажет больший рост, то это только к лучшему», – заметил министр.

По его словам, в 2016 г. ожидается рост в сельском хозяйстве в пределах 7%, по сравнению с падением показателей сельскохозяйственного произ-

водства на 15% в 2015 г. В промышленности в текущем году прогнозируется рост на уровне 2%.

Касаясь обменного курса национальной валюты, министр сообщил, что его средневзвешенный курс по 2016 г. составит 19,89 MDL: \$1.

Министр обратил внимание депутатов на то, что первые месяцы 2016 г. показывают, что для нарашивания объемов молдавского экспорта нет благоприятных условий на рынках стран региона, куда поставляется продукция отечественных экспортеров.

Исходя из этого проект бюджета 2016 г. предусматривает дальнейшее снижение экспорта в пределах 6% по сравнению с 2015 г., цифра которого прогнозируется на уровне \$1,85 млрд.

«Падение импорта мы прогнозируем в пределах 1%», – сказал министр.

Что касается такого показателя, как индекс потребительских цен, который прогнозирует Национальный банк, то благодаря эффективной денежно-кредитной политике уровень инфляции заметно пошел на спад.

По словам Калмыка, инфляция в 2016 г. составит 7,2%, тогда как ее показатель по 2015 г. составил 13,6%.

Что же касается сокращения денежных переводов из-за рубежа, отмеченного Всемирным банком, то по информации Национального банка Молдовы за последние несколько лет страна достигла самого низкого уровня по данному показателю.

За апрель 2016 года объем средств, поступивших в молдавские банки из-за границы в пользу физических лиц, достиг 93,1 млн долларов США, что на 3,2% меньше, чем за аналогичный период прошлого года.

По данным Национального банка Молдовы, за отчетный период колебания обменного курса национальных валют по отношению к доллару США повлияли на общее сокращение денежных трансфертов на один процентный пункт.

В валютной раскладке доминирует доллар, на который приходится 49,9% операций. Доля евро составила 36,6%, а российского рубля – 13,5%.

Специалисты банка сообщают, что суммы, отправленные из-за границы в пользу физических лиц через банки, состоят не только из трансфертов гастарбайтеров, но также включают и другие источники.

Пессимистические прогнозы на 2016 год озвучили эксперты в области экономики на случай, если внешнее финансирование Республики Молдова не будет разморожено. По их мнению,

рост цен составит более 7 процентов, если власти не предпримут необходимые меры. Хорошая новость состоит в том, что, согласно предварительному анализу, тарифы на электроэнергию и природный газ останутся без изменений. Такие прогнозы озвучили эксперты IDIS Viitorul.

По мнению специалистов, экономическая стабильность страны зависит в первую очередь от стабильности национальной валюты и обменного курса.

«Единственный ключевой показатель, от которого будет зависеть уровень инфляции в 2016 году, это действия Национального банка Молдовы на валютном рынке. Если ему удастся сохранить стабильность национальной валюты, то инфляция составит порядка 7,2% и может даже снизиться до 4-5%», – утверждает эксперт IDIS Viitorul Серджиу Гайбу.

Экономические обозреватели прогнозируют и ощутимое уменьшение объема товарообмена с другими странами.

«В 2016 г. мы станем свидетелями снижения объема экспорта на 9% и объема импорта на 5%. Это будет вызвано отрицательными показателями в аграрном секторе и в промышленной отрасли, не решенными проблемами в финансово-банковской системе и ограниченным доступом отечественных производителей на внешние рынки», – считает эксперт IDIS Viitorul Виорел Киврига.

Специалисты исключают повышение тарифов на электроэнергию и природный газ, но прогнозируют возможный рост цен на горюче-смазочные материалы до конца текущего года.

«В этом году сохраняется уязвимость национальной экономики. Нет причин для повышения тарифов на электроэнергию и природный газ, но ценообразование на нефтепродукты будет зависеть от котировок на мировых рынках», – уточнил эксперт IDIS Viitorul Ион Мунтян.

С точки зрения специалистов в области экономики, единственным выходом из кризисной ситуации может стать размораживание внешнего финансирования республики.

Отсутствие конкретных действий со стороны государства, смутные перспективы на обозримое будущее приводят к тому, что все больше молдавских граждан уезжают в поисках работы в ближнее и дальнее зарубежье. Те, кто остается дома, не скрывают, что едва сводят концы с концами.

Согласно официальным данным, всего 36% населения страны трудоустроены.

Виктор УРСУ

Причины для оптимизма Бизнес-барометр Молдовы вернулся в положительную зону

Бизнес-барометр Молдовы вернулся в положительную зону после того, как в предыдущем квартале отмечался наихудший результат. Данная тенденция наблюдается в большей мере у иностранных предприятий, чем у местных. Компании аграрного сектора показали оптимизм. Такие данные приводятся в «Бизнес-барометре», представленном недавно Общественной ассоциацией молдавско-германского экономического сотрудничества и Торгово-промышленной палатой Франция – Молдова.

Международные компании показали осторожность, несмотря на положительную тенденцию по сравнению с последним кварталом 2015 года, говорится в исследовании, проведенном компанией Magenta Consulting.

«Социально-политическое затишье, наступившее со временем назначения нового правительства, первые принятые меры, среди которых мораторий на проверки, диалог властей с представителями деловых кругов и назначение нового президента Национального банка Молдовы позволили бизнес-барометру вернуться в положительную зону», – отмечают авторы исследования.

Оптимизм по поводу перспектив развития бизнеса значительно вырос в мае по сравнению с февралем этого года, но до сих пор не достиг уровня третьего квартала прошлого года. «Этот показатель вернулся в положительную зону, отразив оптимизм руководителей компаний. Положительная тенденция коснулась всех видов деятельности – национальной и международной – и всех секторов. У компаний аграрного, банковского и финансового секторов показатель оказался в зеленой зоне, что является рекордом после того, как в третьем квартале компании проявили осторожность», – уточняют эксперты.

Кроме того, в исследовании подчеркивается, что, несмотря на позитивный настрой компаний в прошлом квартале в плане увеличения оборотов, результаты оказались значительно ниже ожиданий. Негативная тенденция в наибольшей степени отразилась на торговом секторе. И наоборот, компании банковского, страхового и сектора аудита, показавшие в предыдущем квартале негативный настрой, получили положительный результат.

Ожидания на следующий квартал оптимистичны. «У аграрного сектора показатель находится в зеленой зоне. Банковский и страховой секторы, по сравнению с предыдущим кварталом, настроены оптимистично, что является обнадеживающим признаком для молдавской экономики», – отмечает «Бизнес-барометр». На следующий квартал намечена позитивная тенденция в плане инвестиций. Все секторы намерены снова начать инвестировать, независимо от видов предприятий (с иностранным капиталом или местным).

В то же время компании зарегистрировали снижение прибыли по сравнению с прогнозами. Предприятия с иностранным капиталом меньше пострадали, чем с местным капиталом.

Возобновление международной финансовой помощи Республике Молдова, в частности со стороны МВФ, возобновление программ сотрудничества с Европейским союзом, прогресс в борьбе с коррупцией и реформа юстиции являются необходимыми условиями для восстановления доверия бизнес-сообщества, которое частично успокоилось после устранения политической и социальной нестабильности, но, тем не менее, относится с осторожностью к действиям правительства, подытоживают авторы исследования.

Опрос проводился с 13 апреля по 12 мая 2016 года, в нем приняли участие 610 молдавских и иностранных компаний, работающих на территории Республики Молдова.

Влад БЕРКУ